

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

DPH a ostatní aspekty spojené s výstavbou fotovoltaických elektráren ve vybraných státech

VAT and Other Aspects Related to Construction of Photovoltaic Power Plants in Selected
Countries

Student: Bc. Hana Moravcová

Vedoucí diplomové práce: prof. Ing. Šebestíková Viola, CSc.

Ostrava 2015

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Hana Moravcová**

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně

Téma: **DPH a ostatní aspekty spojené s výstavbou fotovoltaických elektráren ve
vybraných státech**
**VAT and other Aspects Related to Construction of Photovoltaic Power
Plants in Selected Countries**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Fotovoltaické elektrárny a základní aspekty spojené s jejich výstavbou
  3. Legislativní úprava při výstavbě fotovoltaických elektráren ve vybraných státech Evropské unie z pohledu DPH a daně z příjmů
  4. Optimalizace cash flow při výstavbě fotovoltaické elektrárny s ohledem na daňovou legislativu dané země
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratek
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- DENIS, Cécile, Thomas HEMMELGARN a Brian SLOAN, eds. *Taxation Trends in the European Union. 2014 Edition*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014. 314 s. ISBN 978-92-79-35672-8.
- NERUDOVÁ, Danuše. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 320 s. ISBN 978-80-7357-695-0.
- RYLOVÁ, Zuzana. *Mezinárodní dvojí zdanění 2012*. 4. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 487 s. ISBN 978-80-7263-724-9.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **prof. Ing. Viola Šebestíková, CSc.**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 25.04.2015

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

---

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně.

V Ostravě dne: 7.7.2015

Podpis:

Moravcová

Obsah

1	Úvod	5
2	Fotovoltaické elektrárny a základní aspekty spojené s jejich výstavbou	8
2.1	Etapa přípravná	8
2.1.1	Legislativní rámec výstavby fotovoltaické elektrárny	8
2.1.2	Přípravná projektová dokumentace.....	9
2.1.3	Finanční způsobilost investora	9
2.2	Výrobní etapa	10
2.2.1	Smlouva o dílo	10
2.2.2	Podmínky uvolňování bankovního úvěru	11
2.2.3	Převzetí staveniště.....	12
2.2.4	Výstavba fotovoltaické elektrárny.....	13
2.3	Zkušební a testovací etapa, získání licence, připojení do sítě	17
3	Legislativní úprava při výstavbě fotovoltaických elektráren ve vybraných státech Evropské unie z pohledu DPH a daně z příjmů	18
3.1	Legislativní rámec pro podporu výstavby FVE v EU.....	18
3.1.1	Kjótský protokol.....	18
3.1.2	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES.....	18
3.2	Legislativní rámec pro podporu výstavby FVE v České republice.....	19
3.2.1	Solární boom v České republice	19
3.3	Legislativní úprava výstavby FVE z pohledu DPH v České republice	23
3.3.1	Klasifikace druhu stavby FVE z hlediska sazby DPH.....	23
3.3.2	Klasifikace místa plnění při výstavbě fotovoltaické elektrárny	24
3.4	Slovenská republika (Slovensko, SK)	26
3.4.1	Místo plnění pro potřeby DPH.....	26
3.4.2	Registrace k DPH na SK v případě výstavby FVE daňovému subjektu – rezidentu této země, českou firmou	26
3.4.3	Povinnost registrace ke slovenské DPH pro subdodavatele - slovenského nerezidenta, který provádí subdodávky české firmě budující FVE na SK	27
3.5	Bulharská republika (Bulharsko, BG)	28
3.5.1	Místo plnění pro potřeby DPH.....	29
3.5.2	Povinnost / volitelnost fakturace s bulharskou DPH	30
3.5.3	Fakturace bulharských subdodavatelů české firmě (hlavnímu dodavateli)	32

3.5.4	Fakturace subdodavatelů z jiných členských států EU české firmě (hlavnímu dodavateli).....	33
3.5.5	Stálá provozovna v Bulharsku.....	34
3.6	Rumunská republika (Rumunsko, RO).....	35
3.6.1	Místo plnění pro potřeby DPH.....	36
3.6.2	Povinnost nebo volitelnost registrace k rumunské dani z přidané hodnoty s ohledem na místo plnění.....	37
3.6.3	Režim DPH pro českou firmu – hlavního dodavatele - při její dobrovolné registraci....	38
3.6.4	Podmínky vzniku stálé provozovny v Rumunsku a z ní vyplývající povinnost registrace k dani z příjmů.....	39
4	Optimalizace cash flow při výstavbě fotovoltaické elektrárny s ohledem na daňovou legislativu dané země	40
4.1	Cash flow při financování výstavby FVE v ČR	40
4.1.1	Financování zákazníkem (investorem) z jeho vlastních zdrojů	40
4.1.2	Financování bankovním úvěrem na straně investora	43
4.1.3	Financování bankovním úvěrem na straně zhotovitele bez jeho dostatečných prostředků	46
4.1.4	Zhodnocení.....	47
4.2	Cash flow při financování výstavby FVE ve Slovenské republice.....	48
4.2.1	Financování slovenským zákazníkem z jeho vlastních zdrojů	48
4.2.2	Financování slovenským zákazníkem z jeho bankovního úvěru.....	50
4.2.3	Zhodnocení.....	51
4.3	Cash flow při financování výstavby FVE v Bulharsku.....	52
4.3.1	Financování výstavby FVE v Bulharsku ze zdrojů zhotovitele	52
4.3.2	Zhodnocení.....	56
4.4	Cash flow při financování výstavby FVE v Rumunsku.....	57
5	Závěr.....	61
	Seznam použité literatury	63
	Seznam zkratk.....	65
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	

1 Úvod

Pojmem „fotovoltaika“ je vyjadřována přeměna světelného záření na elektrickou energii. Význam slova pochází ze dvou řeckých slov, a to „foto“ (světlo) a „volt“ (jednotka elektrického napětí). Fotovoltaika je založena na tzv. fotoelektrickém jevu, za jehož vysvětlení získal v roce 1921 Albert Einstein Nobelovu cenu za fyziku. K jeho objevení však došlo již před více než padesáti lety ve Francii.

První generace fotovoltaických článků měly velmi malou účinnost – pouze čtyři procenta (oproti dnešním dvaceti). Avšak již v padesátých letech minulého století byly využívány např. v kosmických technologiích. Od té doby je technologie založená na přímé přeměně slunečního záření na elektrický proud uplatňována ve stovkách oborů lidské činnosti a řadí se k tzv. high-tech technologiím.

Od roku 2005 roste výroba elektřiny z fotovoltaických elektráren téměř exponenciálně a je odhadováno, že tento trend bude pokračovat i nadále. Zpráva Evropské asociace fotovoltaického průmyslu (EPIA) z roku 2014 odhaduje, že globální instalace panelů se bude meziročně zvyšovat o 35 až o 52 GW. O Číně se předpokládá, že už v roce 2016 převezme od Německa vedení a stane se největším světovým výrobcem elektřiny z fotovoltaiky. Předpokládá se, že do roku 2018 se po celém světě fotovoltaická kapacita proti roku 2013 zdvojnásobí (nízký scénář udává 320 GW vyrobené energie) nebo dokonce ztrojnásobí (vysoký scénář je 430 GW). EPIA také odhaduje, že fotovoltaika bude v roce 2030 uspokojovat 10 až 15 procent poptávky po energii v Evropě a v roce 2050 by více než 20 procent veškeré elektřiny mohlo pocházet z fotovoltaiky.

Fotovoltaika je právem nazývána energií budoucnosti. Důvodů k tomu je několik. Ten první a nejdůležitější je, že zdrojem energie je samo Slunce, jehož energie je obrovská a v dohledné době nevyčerpatelná. Množství energie ze Slunce dopadající na zemský povrch je tak vysoké, že kdyby se využilo jen z deseti procent, převýšilo by současnou energetickou potřebu celého světa více než 300 krát. Další, neméně významný, fakt je potřeba ochrany životního prostředí. S přibývajícím množstvím skleníkových plynů v atmosféře je nutné využívat takové zdroje energie, které nenarušují životní prostředí. Fotovoltaické elektrárny neprodukují při přeměně solární energie na elektrickou žádné skleníkové plyny, popílek ani hluk. Nezůstává po nich žádný toxický odpad jako u atomových elektráren, při havárii fotovoltaické elektrárny nedojde ke katastrofám způsobeným radioaktivním zamořením. Jedná se o čistou technologii, kterou lze i po skončení doby své životnosti rozebrat a ekologicky zlikvidovat, a to bez jakýchkoli dopadů na životní prostředí. V neposlední řadě je

výhodou této technologie také fakt, že nevyžaduje žádnou údržbu, a tím pádem jsou náklady na provoz velmi nízké.

K objektivnímu pohledu je třeba zmínit i negativa, zejména nespolehlivost a nepravidelnost dodávky energie. Solární energie je k dispozici jen přes den, nikoliv v noci. Rovněž v místech, kde roční období významně ovlivňuje sluneční svit, se s ní v zimních měsících téměř nedá počítat. Dále je to vysoká tzv. „energetická stopa“ související s počáteční výrobou solárních článků. Určitá negativa pramení i ze skutečnosti, že fotovoltaika je obor nový, v předchozích deseti letech ještě téměř neznámý. Tak jako u každého nového výrobku či technologie bylo třeba nalézt způsob jejího rozšíření na trh, způsob financování a legislativního pokrytí, a to jak z pohledu samotné výstavby, výroby a souvisejících technických náležitostí, tak i z hlediska přímých a nepřímých daní. Firmy zabývající se výrobou a instalacemi fotovoltaických elektráren musely řešit řadu problémů nejen technického, ale i legislativně-daňového charakteru. Právě otázka správného a optimálního uplatňování DPH v procesu celého cyklu výstavby fotovoltaické elektrárny – od nákupu materiálu až po fakturaci za dílo - se ukázala jako jeden z velmi důležitých aspektů vedoucích k úspěchu při podnikání v tomto oboru.

Cílem této diplomové práce je navržení optimalizace cash flow české společnosti, zabývající se projektováním a instalacemi fotovoltaických elektráren, z pohledu uplatňování resp. neuplatňování DPH při jejich výstavbě v ČR a ve vybraných zemích EU.

První kapitola obsahuje popis fotovoltaické elektrárny z hlediska jejích jednotlivých materiálových komponent a služeb, potřebných k jejímu zhotovení. Je zaměřena na komplexní problematiku spojenou s její výstavbou - od legislativního rámce až po technické podmínky uvedení do provozu. Ukazuje nákladovost hlavních komponent, náročnost na cash flow při jejich pořízení a také možné způsoby financování.

Následující kapitola se zabývá legislativní úpravou v ČR a ve vybraných státech Evropské unie z pohledu DPH a daně z příjmů a z toho vyplývajícími možnostmi uplatňování DPH. Jsou zde zmíněny i další významné skutečnosti, ovlivňující cash flow společnosti při výstavbě a dokončení elektrárny.

Třetí kapitola obsahuje výpočty cash flow a návrh jeho optimalizace při výstavbě fotovoltaické elektrárny s ohledem na daňovou legislativu dané země. Jsou zde srovnávány jednotlivé kombinace z pohledu zátěže na cash flow, také jsou zde provedeny modelové propočty a návrh nejvhodnějšího řešení.

Při vypracování této diplomové práce nebylo příliš pracováno s odbornou knižní literaturou, a to ze dvou důvodů. Prvním z nich je fakt, že literatura s tímto tématem není příliš dostupná, druhým je fakt, že práce byla zpracována ve Francii na stáži.

Ve všech kapitolách je předmětem zájmu výstavba fotovoltaické elektrárny velkého rozsahu, tedy budovaná na zemi, nikoli na střeše průmyslových budov či rodinných domů. Dále je popis podáván v přítomném čase tam, kde popisovaná fakta mají stále obecnou platnost, resp. v minulém čase tam, kde popisované události již proběhly.

2 Fotovoltaické elektrárny a základní aspekty spojené s jejich výstavbou

Výstavba každé fotovoltaické elektrárny se skládá ze tří etap:

- etapy přípravné,
- etapy výrobní,
- etapy zkušební a testovací, na jejímž konci dochází k získání licence a připojení do sítě.

2.1 Etapa přípravná

V této etapě dochází k projektování, tvorbě přípravné projektové dokumentace a zkoumání finanční způsobilosti investora.

Jedná se o etapu přípravy k vlastní stavbě, jejímž účelem je ověření:

- zda je dílo v daném případě proveditelné - tj. jestli je v souladu s legislativním rámcem země a bude povolena jeho výstavba,
- zda provedené dílo bude objednatelům uhrazeno.

2.1.1 Legislativní rámec výstavby fotovoltaické elektrárny

V prvé řadě je sluneční elektrárna výrobnou elektrické energie. V případě jejího připojení do distribuční sítě se její provozovatel stává na základě licence podnikatelem v oboru energetika, kde podnikání podléhá mnoha zákonům a vyhláškám, z nichž nejdůležitější jsou:

- zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách a o výkonu státní správy v energetických odvětvích (tzv. Energetický zákon),
- zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů,
- Vyhláška č. 51/2006 Sb. o podmínkách připojení k elektrizační soustavě.

Dříve než dojde k samotné výstavbě, je nutné mít kladné stanovisko místního provozovatele distribuční soustavy k připojení do sítě tj. získat od něj potvrzení o rezervaci volné kapacity distribuční sítě.

Jelikož se montáž elektrárny na zemi považuje za stavbu, podléhá její výstavba také vyjádření stavebního úřadu a řídí se zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (tzv. Stavební zákon) a před zahájením výstavby je nutné mít stavební povolení, jehož platnost již nabyla právní moci. Vydání stavebního souhlasu je vázáno na soulad umístění elektrárny s územním plánem.

Krom těchto dvou základních kladných rozhodnutí je zapotřebí i kladné vyjádření podle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně a vyhlášky č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb (tzv. Požární zákon). V případě, že se jedná o umístění stavby v blízkosti vodního zdroje či chráněného území, je nutné také vyjádření hygienika a příslušného útvaru pro ochranu životního prostředí.

2.1.2 Přípravná projektová dokumentace

Všechny výše uvedené aspekty a soulad se zákony musí v sobě zohledňovat tzv. přípravná projektová dokumentace, která slouží jako podklad k územnímu řízení resp. získání územního rozhodnutí (souhlasu), který je pak podkladem pro získání stavebního povolení.

Přípravná projektová dokumentace tvoří první příjmovou položku při výstavbě fotovoltaické elektrárny. Cena za projektovou dokumentaci se pohybuje v rozmezí od 0,3 % do 0,5 % z hodnoty díla, což při přibližné ceně za fotovoltaickou elektrárnu o výkonu 1 MWp ve výši 60 mil. Kč činí 180 až 300 tis. Kč / 1 MWp. Vyhotovená dokumentace slouží jako základ pro jednání s příslušnými úřady. Budoucí investor má možnost si potřebná povolení vyřídit sám nebo si je v zastoupení nechat vyřídit zhotovitelem. V druhém případě pak investor uhradí zhotoviteli cenu za tzv. projekt – tj. cenu za nachystaný pozemek k budování fotovoltaické elektrárny včetně všech potřebných povolení. Cena projektu se pohybuje v rozmezí od 3 % do 5 % z hodnoty díla.

V případě, že na základě zpracované přípravné projektové dokumentace dojde k získání kladných stanovisek ze všech příslušných úřadů (ať už vyřízené investorem či zhotovitelem), podepisuje dodavatelská firma s investorem předběžnou smlouvu na dodávku fotovoltaické elektrárny. K podpisu úplné smlouvy ještě chybí prokázání finanční způsobilosti investora.

2.1.3 Finanční způsobilost investora

Výstavba fotovoltaické elektrárny je finančně značně náročná záležitost, pohybující se v řádech desítek až stovek miliónů korun, proto k podpisu závazné smlouvy dochází až po prokázání finanční způsobilosti investora - nejčastěji po prokázání, že má bankovní krytí. Pro bankovní domy v ČR bylo poskytování úvěrů na financování fotovoltaických elektráren velmi dobrým segmentem jejich podnikatelských aktivit, a to z důvodu vysoké jistoty ochrany

investic. Podnikání ve fotovoltaice totiž podléhalo z tohoto pohledu nezvyklému fenoménu, kterým byly státem garantované výkupní ceny elektrické energie pro všechny elektrárny postavené a připojené do sítě do konce roku 2013, a to po dobu dvaceti let. Nad to banky k ještě většímu omezení vlastního rizika požadovaly po investorech dodatečné instrumenty, o kterých bude blíže pojednáno později, v kapitole 2.2 (výrobní etapa). Při kladném stanovisku banky k financování obsaženém v tzv. Prohlášení banky o financování projektu – úvěrovém příslibu, bylo pak možné uzavřít první etapu výstavby fotovoltaické elektrárny a přejít k druhé fázi - etapě výrobní.

2.2 Výrobní etapa

2.2.1 Smlouva o dílo

První fází výrobní etapy je zpracování realizační projektové dokumentace a podpis závazné smlouvy mezi zhotovitelem a investorem – smlouvy o dílo. Smlouva o dílo musí zaručit oběma stranám postupné plnění závazků, bez kterých by jednak nebylo možné výstavbu fotovoltaické elektrárny provést a jednak by investor do tohoto projektu pro přílišná rizika a značnou nákladovost neinvestoval.

Na straně zhotovitele se jedná především o závazek:

- postupovat v souladu s vypracovanou projektovou dokumentací,
- vyhotovit a předat díla v požadované kvalitě a čase,
- zajistit připojení elektrárny do distribuční soustavy,
- poskytnout záruku na případné vady – zpravidla na dobu 3 až 6 měsíců od převzetí díla ve formě bankovní záruky,
- poskytnout záruku na výkon elektrárny odstupňovaně na dobu prvních deseti let a na dobu celkové, zbývající životnosti elektrárny.

Na straně závazků investora se pak jedná zejména o:

- závazek uhradit v dohodnuté lhůtě po převzetí elektrárny její cenu, resp. hradit v dohodnutých lhůtách zálohy na cenu za dílo.

Zálohy byly nastaveny zpravidla následujícím způsobem:

- 10 % při podpisu smlouvy o dílo,
- 50 % při dodání materiálu (zejména solárních panelů),

- 35 % hodnoty díla uhradil investor po jeho předání,
- zbylých 5 % v podobě zádržného pak po uplynutí sjednané doby na odstranění případných vad.

2.2.2 Podmínky uvolňování bankovního úvěru

V případě využití financování investora pomocí bankovního úvěru je tlak na přesné dodržení smluvních podmínek ještě umocněn podmínkami, které si klade banka. Banka podmiňuje uvolňování financování splněním významných milníků při výstavbě elektrárny, jako jsou např.:

- doložení pravomocného stavebního povolení,
- doložení podepsané smlouvy o dílo,
- doložení potvrzené objednávky zhotovitele na nákup solárních panelů,
- doložení smlouvy o pojištění výstavby financované elektrárny ze strany zhotovitele a následně pojištění jejího provozování ze strany investora.

Kromě výše zmíněných požadavků banky na dodavatele stavby vyžaduje banka po investorovi další záruky k eliminaci svých rizik, jako jsou:

- jeho vlastní vložené prostředky do projektu ve výši zpravidla 20 – 25 % z hodnoty díla bez DPH,
- zástavní právo k financované nemovitosti typu „první v pořadí“,
- bianko směnka investora, avalovaná fyzickou osobou investora,
- zástavní právo k souboru věcí movitých (tvořících rozhodující položky majetku fotovoltaické elektrárny – nejčastěji solární panely a měniče),
- zástavní právo k budoucím pohledávkám za odběratelem vyrobené elektrické energie
- a další.

Zhotovitel, investor a financující banka tak vstupují do složitých a vzájemně propojených vztahů, které tvoří rámec, ve kterém se musí investor vzhledem k nalezení optimálního cash flow pohybovat.

2.2.3 Převzetí staveniště

Po podpisu smlouvy o dílo a smlouvy investora s bankou se teprve může naplno rozběhnout vlastní fáze výstavby. Začíná převzetím staveniště investora zhotovitelem. Z hlediska cash flow to pro zhotovitele znamená výdaje za:

- pronájem zařízení k ubytování dělníků a uskladnění materiálu (tzv. obytné a skladovací kontejnery),
- pronájem sociálního zařízení,
- sjednání a úhradu za strážní službu (nejčastěji místní firmy),
- terénní úpravy a příprava staveniště k montáži,
- sjednání a úhradu za pojištění montáže (tzv. EAR pojištění),
- oplocení staveniště.

Zatímco první tři položky nepředstavují vážnější požadavky na rozpočet zhotovitele, terénní úpravy, pojištění montáže a oplocení staveniště již ano.

Terénní úpravy a příprava staveniště k montáži

V rámci terénních úprav je zapotřebí najmout těžkou techniku k zarovnání terénu a k výkopům na položení kabelů pro rozvody vysokého napětí, a to jak uvnitř areálu fotovoltaické elektrárny, tak i k tzv. přípojnému bodu (místo, kde se nachází nejbližší elektrická stanice – majetek vlastníka místní distribuční soustavy), který může být i stovky metrů daleko. Z hlediska cash flow zhotovitele se jedná o výdaje v řádu 2 % až 5 % z hodnoty díla.

Pojištění montáže

Cena pojištění se pohybuje v rozmezí od 0,2 % do 0,4 % z hodnoty díla. Pojišťovna v této částce pokrývá zhotoviteli rizika spojená s:

- vandalismem či rozkradením materiálu během výstavby,
- zničením materiálu vlivem živelných událostí (zemětřesení, povodeň, sesuv půdy, požár, vichřice, krupobití),
- škodě na věcech či újmou na zdraví při výstavbě,

Toto pojištění je vzhledem k značným materiálním hodnotám, které se na staveništi během výstavby průběžně nacházejí, pro zhotovitele nezbytné.

Na prvý pohled zjevný rozpor mezi placením za strážní službu a zároveň placením za pojištění proti vandalismu a rozkradení vzniká v případě účasti banky na financování projektu, která smlouvením pojištění při výstavbě striktně vyžaduje. Zatímco banka k uvolnění financování požaduje montážní pojištění, pojišťovna k uzavření pojistné smlouvy vyžaduje uzavření smlouvy se strážní službou.

Oplocení staveniště

Oplocení staveniště je na začátku výstavby nezbytné jak pro výkon strážní služby, tak k uzavření pojistné smlouvy. Po dokončení výstavby je oplocení součástí fotovoltaické elektrárny. Cena oplocení se pohybuje v rozmezí od 1 % do 2 % z hodnoty fotovoltaické elektrárny.

2.2.4 Výstavba fotovoltaické elektrárny

Po převzetí, úpravách, vybavení a zajištění staveniště je možné začít s vlastní výstavbou fotovoltaické elektrárny. Jejími klíčovými materiálovými komponenty jsou:

- solární panely,
- měniče (střídače) napětí,
- konstrukce,
- trafostanice, rozvaděče a další elektromateriál.

Hlavní služby nutné k jejímu zhotovení jsou:

- montáž panelů a střídačů,
- montáž konstrukcí.

Solární panely

Solární panely tvoří základ každé elektrárny a také její nejnákladnější část. Solární panely tvoří 70 % její hodnoty, což při přibližné ceně za fotovoltaickou elektrárnu o výkonu 1 MWp ve výši 60 mil. Kč činí 42 mil. Kč. Z hlediska profinancování nákupu tak značné hodnoty se ustálily 3 varianty financování:

- a) pomocí bankovního úvěru investora na financování fotovoltaické elektrárny,
- b) pomocí bankovního úvěru dodavatele na profinancování nákupu,
- c) pomocí převoditelného akreditivu investora.

Ad a) Financování nákupu solárních panelů pomocí bankovního úvěru investora

V případě financování pomocí bankovního úvěru investora věnuje banka značnou pozornost kvalitě solárních panelů. Pro banku jsou kvalitní solární panely zárukou návratnosti vynaložených zdrojů. Bude-li fotovoltaická elektrárna v budoucnu vyrábět dostatečné a stabilní množství elektrické energie, pak bude investor získávat dostatečné a stabilní zdroje a tudíž pak bude také schopen splácet své závazky vůči bance a naopak. Banky si proto vytvořily seznamy tzv. certifikovaných výrobců a podmínkou získání financování fotovoltaické elektrárny pro investora bylo nechat si ji zhotovit z panelů od jednoho z nich. K profinancování nákupu zhotovitele pak došlo na základě vystavené dílčí faktury, kterou investor spolu s dokumenty osvědčujícími jejich kvalitu, předložil k proplacení své bance. Před vlastním proplacením musel investor doložit jeho vlastní podílové financování, většinou ve výši 20 - 25 % z hodnoty celého díla.

Ad b) Financování nákupu solárních panelů pomocí bankovního úvěru zhotovitele

Jedná se o účelový bankovní úvěr na profinancování nákupů zhotovitele pro výstavbu fotovoltaických elektráren. Banka poskytne zhotoviteli určitý úvěrový rámec, z něhož může čerpat prostředky za splnění následujících podmínek:

- zhotovitel prokáže bance uzavření nového kontraktu prostřednictvím smlouvy o dílo,
- zhotovitel prokáže schopnost investora splatit své závazky vyplývající ze smlouvy o dílo. K prokázání této podmínky slouží tzv. Prohlášení banky o financování projektu – úvěrový příslib.

K profinancování nákupu zhotovitele pak dochází na základě předložení výše uvedených dokladů a faktury dodavatele solárních panelů, kterou namísto zhotovitele proplatí dodavateli přímo banka. Banky neproplácely celou hodnotu nákupu, ale zpravidla jen 70 – 75 %.

Ad c) Financování pomocí převoditelného akreditivu investora

Akreditiv obecně představuje příkaz banky kupujícího (příkazce) bance prodávajícího (beneficienta), aby po předložení určitých, předem domluvených dokladů prodávajícího, mu vyplatila určený peněžní obnos. Převoditelný pak může být původním beneficentem převeden na jinou osobu za stejných podmínek, jaké má akreditiv mezi původním příkazcem a beneficentem. Výhodou akreditivu je jistota pro prodávajícího, že dostane zapláceno a pro kupujícího, že mu zboží bude řádně a včas dodáno. Nevýhodou pak finanční náročnost pro

příkazce – banky si účtují cca 1,5 – 2 % z hodnoty, kterou akreditiv pokrývá. Část nákladů nese na sobě rovněž i beneficiant, a rovněž administrativní pracnost.

Tento způsob financování se použije v případě, že investor nemá vyřízený bankovní úvěr, ale má banku, která je ochotná mu poskytnout jiný finanční produkt k docílení pořízení fotovoltaické elektrárny. Neochota banky poskytnout úvěr může být způsobena např. vyčerpáním limitů na financování fotovoltaiky nebo vyšší mírou rizika při výstavbě v určitých zemích, změnou politiky banky apod. Nutným předpokladem k použití tohoto druhu financování je také ochota k jeho použití na straně primárního dodavatele solárních panelů.

Z výše uvedeného vyplývá, že nalezení způsobu pro financování nákupu solárních panelů se u výstavby každé fotovoltaické elektrárny stává klíčovou otázkou úspěchu celého projektu. Důležitost umocňuje fakt, že s jejich nákupem a prodejem mohou být spojené další značné výdaje v podobě tzv. celního dluhu (daň z přidané hodnoty včetně případného cla, splatná při propuštění do volného oběhu na území Evropské unie), který banky až na výjimečné případy nejsou ochotny financovat.

Měniče (střídače) napětí

Představují druhou nejvýznamnější nákladovou položku při výstavbě fotovoltaické elektrárny.

Tvoří cca 8 – 10 % její hodnoty, což při přibližné ceně za fotovoltaickou elektrárnu o výkonu 1 MWp ve výši 60 mil. Kč činí 4,8 až 6,0 mil. Kč / 1 MWp. Krom způsobů financování zmíněných pod body a) a b) pro financování solárních panelů, je vzhledem k nižší hodnotě nákupu možné i financování prostřednictvím dodavatelského úvěru. Velikým rizikem u pořízení měničů jsou omezené výrobní kapacity výrobců a nutnost značného předstihu v objednání kvůli jejich dlouhému výrobnímu cyklu.

Vzhledem k přebytku poptávky nad nabídkou zavedli někteří výrobci limitní kvóty dodávek pro jednotlivé země, což vede firmy k nákupu měničů v jiných zemích skrze za tím účelem zřízené dceřiné společnosti v těchto zemích. Tato praxe však přináší značné nároky na daňové vypořádávání jak nákupů, tak dodávek těchto komponent fotovoltaické elektrárny.

Konstrukce

Konstrukce tvoří třetí nejnákladnější samostatnou položku fotovoltaické elektrárny. Jsou tvořeny nosnou konstrukcí pro uchycení solárních panelů nad zemí a pilóny k ukotvení konstrukce pod zemí. Nadzemní konstrukce musí splňovat požadavky na pevnost a tuhost při

co nejmenší hmotnosti a zároveň požadavky na odolnost vůči povětrnostním vlivům. Musí bez potřeby dodatečných nátěrů vydržet 20 a více let. Pilóny se zavrtávají do země a krom stejných požadavků jako u nadzemních konstrukcí musí být dostatečně pevné v tahu.

Výše nákladů na konstrukce pro elektrárnu o výkonu 1MWp se pohybuje v rozmezí od 6 % do 8 %, tedy 3,6 až 4,8 mil. Kč. Způsob financování nákupu je stejný jako u měničů, dodavatelské firmy na domácím trhu často nabízejí dodavatelské úvěry spojené s faktoringem. Faktoring je způsob financování pohledávek dodavatele za odběratelem faktoringovou firmou, která tyto pohledávky odkupuje a při odkupu z nich 75-90% dodavateli ihned proplácí. Odběratel pak plní své závazky namísto dodavateli faktoringové firmě.

Trafostanice, rozvaděče, kabeláž

Jedná se o komponenty k přenosu, rozvodu a přeměně vyrobené elektrické energie. Spolu dohromady tvoří náklady v rozmezí od 8 % do 10 % z hodnoty díla, tedy 4,8 až 6,0 mil. Kč na 1 MWp. Tyto části fotovoltaické elektrárny se zpravidla pořizují v místě výstavby, což z hlediska daně z přidané hodnoty má jiný režim než nákupy ostatních podstatných komponent.

Montáž konstrukcí, panelů a střídačů

Výstavba fotovoltaické elektrárny se neobejde bez množství práce. V předchozím textu byly zmíněny práce při úpravách staveniště, další významný objem prací je způsoben montážemi. Montáže v sobě zahrnují:

- zavrtání pilónů,
- smontování vertikálních a vodorovných částí konstrukce tak, aby se docílilo náklonu smontované plochy 30°,
- připevnění solárních modulů, vytvoření tzv. sekcí,
- propojení všech modulů kabely v každé sekci,
- svedení jednotlivých sekcí do podzemní kabeláže,
- napojení do střídačů.

Výše nákladů spojená s montážemi dosahuje u elektrárny o výkonu 1MWp cca 3 % až 5 % z hodnoty díla.

Dokončením stavebních prací a montáží dochází k ukončení a předání díla investorovi. Jelikož však součástí smlouvy o dílo je závazek zhotovitele zajistit připojení fotovoltaické

elektrárny do distribuční soustavy, musí nejprve proběhnout zkušební a testovací etapa, řídící se přesnými zákonitostmi distribuční společností.

2.3 Zkušební a testovací etapa, získání licence, připojení do sítě

Po propojení kabelového vedení se střídači a s trafostanicí může začít zkušební provoz.

Ke zkušebnímu provozu je třeba získat na základě žádosti souhlas místní distribuční společnosti. Jestliže proběhne v pořádku a distributor o tomto vydá osvědčení, je možné požádat o licenci k výrobě elektrické energie u Energetického regulačního úřadu. Po jejím získání je možné požádat o povolení k započítání plného provozu, připojit fotovoltaickou elektrárnu do sítě distributora, uzavřít s ním smlouvu o dodávkách energie a po získání kolaudačního rozhodnutí, osvědčujícím bezchybnost a spolehlivost fotovoltaické elektrárny, teprve začít dodávat a fakturovat za vyrobenou energii.

3 Legislativní úprava při výstavbě fotovoltaických elektráren ve vybraných státech Evropské unie z pohledu DPH a daně z příjmů

3.1 Legislativní rámec pro podporu výstavby FVE v EU

K základnímu legislativnímu rámci, který způsobil podporu výstavby fotovoltaických elektráren u nás i v Evropě patří:

- Kjótský protokol, resp. Rozhodnutí rady 2002/358/ES,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009, o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů.

3.1.1 Kjótský protokol

Kjótský protokol představuje reakci na Rámcovou úmluvu Organizace spojených národů o změně klimatu a jeden z hlavních mezinárodních právních nástrojů boje proti změně klimatu. Byl podepsán 11. prosince 1997 v Kjótu v Japonsku. Prostřednictvím tohoto protokolu se hospodářsky rozvinuté země zavázaly ke snížení svých emisí některých skleníkových plynů, které jsou příčinou globálního oteplování.

Evropské společenství tento protokol podepsalo dne 29. dubna 1998. Dále se k jeho plnění EU zavázala rozhodnutím rady 2002/358/ES dne 25. února 2002.

3.1.2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES

Touto směrnicí se Evropská rada zavázala dosáhnout povinného cíle v podobě podílu energie z obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě energie Evropské unie do roku 2020 ve výši 20 %. V této souvislosti je vhodné, aby každý členský stát stanovil závazné národní cíle, které by investorům dávaly jistotu jejich investic a podporovaly rozvoj technologií. Uvedená hodnota je rozdělena mezi jednotlivé členské státy s tím, že je na každém členském státu, jak si svůj podíl v jednotlivých sektorech rozdělí. Pro dosažení vytyčeného cíle 20 % podílu energie z obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě energie Evropské unie mohou členské státy zavést opatření v podobě podpor, o jejichž rozsahu mohou samy rozhodnout, nebo ve formě spolupráce mezi jednotlivými členskými státy i třetími zeměmi. Dle přílohy směrnice

byl celkový závazný cíl podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie pro Českou republiku v roce 2020 stanoven na 13 %.

3.2 Legislativní rámec pro podporu výstavby FVE v České republice

Vláda premiéra Petra Nečase schválila 11. srpna 2010 na návrh ministra průmyslu Martina Kocourka „Akční plán České republiky pro energii z obnovitelných zdrojů“, podle kterého chce docílit v roce 2020 podílu dokonce 13,5 % - tedy překročit o půl procentního bodu závazky stanovené Evropskou unií. Legislativní podmínky pro podporu výstavby fotovoltaických elektráren v České republice však byly zakotveny mnohem dříve a takovým způsobem, že způsobily tzv. solární boom.

3.2.1 Solární boom v České republice

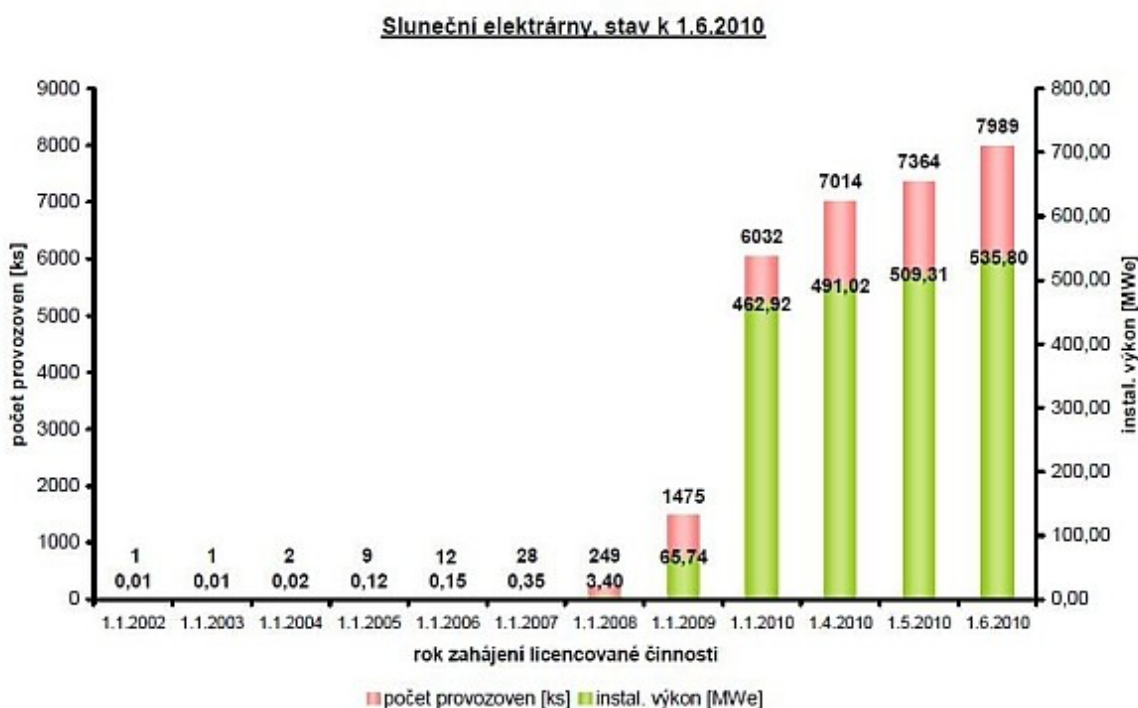
Solární boom v České republice nastartovala státní podpora výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, obsažená v zákoně č. 180/2005 Sb., o podpoře využívání obnovitelných zdrojů, tj. energie větru, slunečního záření, geotermální energie, vodní energie, energie půdy, vzduchu, biomasy, skládkového plynu, kalového plynu a bioplynu. V tomto zákoně byly mimo jiné stanoveny dotační podmínky a rovněž byly garantovány výkupní ceny pro solární elektrárny.

Zákon byl navržen již 13. listopadu 2003 vládou Vladimíra Špidly a v Poslanecké sněmovně byl schválen dne 23. února 2005. Od tohoto okamžiku byly dány podmínky pro rozvoj fotovoltaiky v české kotlině. Zpočátku to však byla technologie drahá, solární panely resp. solární články měly malou účinnost, ve světě byl navíc nedostatek kapacit pro výrobu super čistého křemíku, nutného pro zhotovení solárního článku – základního prvku fotovoltaiky. Firmy, zabývající se touto technologií v ČR, byly schopné přežít buď díky vytvoření společných firem s tehdy již rozvinutými západními firmami (Isofoton, Solon, Kyocera) nebo díky zapojení do vědecko-výzkumných projektů, financovaných ze státního rozpočtu či evropských fondů. Fotovoltaika v té době byla u nás spíše oblastí zájmu pro nadšence zelených technologií než průmyslovým odvětvím.

Podobně jako i v jiných oborech, na „díru“ na trhu zareagovala Čína a během dvou let vybuodovala kapacity, které nejenže pokryly nedostatek čistého křemíku, ale převýšily i poptávku po solárních panelech v celé Evropě.

Počáteční rozdíly v kvalitě mezi výrobky renomovaných evropských firem a začínajícími čínskými panely byly v krátké době smazány a rostoucí přebytek produkce z jihovýchodu začal stlačovat cenu fotovoltaických technologií v míře, kterou nikdo neočekával. Vysoké výkupní ceny dané zákonem č. 180/2005 a cenově dostupná technologie způsobily boom, který v jiných odvětvích neměl obdoby. Fotovoltaika se v ČR stala velmi výhodnou investicí, navíc garantovanou státem. A tak zatímco v letech 2005 - 2007 byly v České republice připojeny elektrárny o instalovaném výkonu 3,9 MW, v roce 2008 to bylo již 65,74 MW, tedy více než šestnáctinásobek. Tento trend pokračoval i v letech následujících, jak je patrné z následujícího grafu (Graf 3.1):

Graf 3.1: Vývoj fotovoltaických elektráren v ČR

Na počátku roku 2010 požádal provozovatel české přenosové soustavy ČEPS, a. s., aby distribuční společnosti pozastavily vydávání kladných stanovisek k připojování nových fotovoltaických i větrných elektráren s tím, že další připojování může ohrozit stabilitu této soustavy. I tak byly do konce roku 2010 vybudovány fotovoltaické elektrárny o souhrnném výkonu cca 2 000 MW, což je přibližně stejný výkon jako má jaderná elektrárna v Temelíně.

Dnes má fotovoltaika s instalovaným výkonem 2086 MW podle propočtů ERÚ podíl 10, 2 procenta na celkovém instalovaném výkonu v české energetické soustavě, což ji řadí na třetí místo hned za jaderné a uhelné elektrárny.

Masivní rozvoj fotovoltaiky na jedné straně způsoboval naplňování cílů, jež si Česká republika stanovila v oblasti využívání energie z obnovitelných zdrojů, na druhé straně však také začal vytvářet miliardové závazky státu směrem k vlastníkům fotovoltaických elektráren, dané výkupem této energie za vysoké, státem dlouhodobě garantované ceny.

Česká vláda na tuto situaci zareagovala v podobě následujících opatření:

- a) legislativními úpravami zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře využívání obnovitelných zdrojů v podobě jeho několika novelizací,
- b) zavedením opatření majících přímý vliv na zdanění příjmů z výroby elektřiny pro vlastníky fotovoltaických elektráren,
- c) zavedením skryté daně pro občany i firmy skrze poplatek za obnovitelné zdroje energie (OZE), vybíraný v ceně elektřiny konečného spotřebitele.

Ad a) Legislativní úpravy zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře využívání obnovitelných zdrojů

V reakci na strmý vzestup instalovaného výkonu fotovoltaických elektráren v roce 2008 Ministerstvo průmyslu a obchodu v srpnu 2009 uvedlo, že chystá novelu zákona č. 180/2005, umožňující razantní snížení výkupních cen. Tato novela měla být účinná již od 1. ledna 2010. Krátká novela byla vládou Jana Fischera předložena 18. listopadu 2009 v standardním řízení, s plánovaným snížením výkupních cen až od 1. ledna 2011. Poslanecká sněmovna ji přijala až 17. března 2010 a Senát dne 21. dubna 2010 pod číslem zákona 137/2010 Sb. Tato novela umožňuje Energetickému regulačnímu úřadu mimořádně snížit výkupní cenu elektřiny pro tu kategorii obnovitelných zdrojů, kde návratnost klesla pod 11 let.

Konečně v září 2010 vláda v režimu legislativní nouze předložila další, tzv. malou rychlou novelu zákona č. 180/2005 Sb., která téměř s okamžitou platností měla zastavit negativní vývoj v oblasti fotovoltaiky v České republice.

Poslední legislativní úprava podpory výroby energií z obnovitelných zdrojů byla provedena 1. ledna 2013, kdy byl zákon č. 180/2005 Sb. nahrazen zákonem č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, který stanovil ukončení dotační podpory v roce 2013. Od 1. 1. 2014 byla už podpora pro nové zdroje nulová.

Ad b) Zavedení opatření majících přímý vliv na zdanění příjmů z výroby elektřiny pro vlastníky FVE

Jednalo se o tři hlavní opatření. Dvě pomocí novely zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (novela byla senátem schválena v listopadu 2010) a jedno pomocí zavedení retroaktivní srážkové daně.

Novela zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů jednak zrušila možnost osvobození od daně z příjmu v roce uvedení do provozu a v následujících 5 letech (tzv. daňové prázdniny) pro výrobce elektřiny z obnovitelných zdrojů a jednak zavedla povinnost rovnoměrného odpisování fotovoltaických elektráren po dobu 20 let.

Retroaktivní srážková daň znamenala mimořádné zdanění příjmů z fotovoltaických elektráren o výkonu větším než 30 kW instalovaných v letech 2009 a 2010 sazbou 26 %. Toto poslední, nejvíce rozporované opatření vlády, bylo schváleno parlamentem 14. 11. 2010 ke zmírnění dopadů na státní rozpočet vlivem nepřiměřených výkupních cen, daných předchozími vládami. Podle původního záměru měla být srážková daň platná po dobu 3 let - do roku 2014. V roce 2014 ji však vláda nezrušila, jen snížila na 10 %.

Ad c) Zavedení skryté, nové daně pro občany skrze poplatek za OZE, vybíraný v ceně elektřiny

Jedná se o příspěvek na obnovitelné zdroje, který je zahrnut do celkové ceny za elektřinu pro konečného spotřebitele. Tím, že občané ani firmy nemají jinou možnost než tuto cenu včetně poplatku zaplatit, stává se z něj skrytá daň. Poplatek se od roku 2006, kdy byl liberalizován trh s elektřinou také pro domácnosti, zvýšil z původních 28 korun na 583 Kč za rok 2013, jak ukazuje následující Tab 3.1:

Tab. 3.1: Vývoj výše příspěvku na obnovitelné zdroje

Rok	Výše příspěvku na obnovitelné zdroje (v Kč bez DPH)
2006	28 Kč
2007	34 Kč
2008	40 Kč
2009	52 Kč
2010	166 Kč
2011	370 Kč

Rok	Výše příspěvku na obnovitelné zdroje (v Kč bez DPH)
2012	419 Kč
2013	583 Kč

Pro rok 2014 se očekávalo další navýšení příspěvku na podporu OZE v ceně elektřiny, nicméně vládě se podařilo prosadit horní hranici tohoto poplatku na 495 korun za megawatthodinu. Příspěvek na OZE tak poklesl o 88 korun.

3.3 Legislativní úprava výstavby FVE z pohledu DPH v České republice

Uplatňování daně z přidané hodnoty (dále také „DPH“, nebo jen „daň“) u výstavby fotovoltaické elektrárny se v České republice řídí zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

Pro správné uplatnění daně je rozhodující:

- a) do které kategorie výstavba fotovoltaické elektrárny podle zákona dané země spadá z hlediska klasifikace stavby,
- b) jak je na výstavbu fotovoltaické elektrárny nahlíženo z hlediska místa plnění pro potřeby DPH.

K ozřejmění rozličnosti a složitosti problematiky jsou dále uvedeny rozdíly a možné varianty tak, jak jsou uvedeny v českém zákoně o DPH.

3.3.1 Klasifikace druhu stavby FVE z hlediska sazby DPH

Z hlediska sazby DPH přicházejí u výstavby fotovoltaické elektrárny do úvahy 3 možné klasifikace. Fotovoltaická elektrárna může být považována za:

- stavební práci,
- montážní práci,
- dodávku investičního celku.

Stavební práce

Stavební práce jsou zdaňovány sníženou sazbou daně včetně zabudovaných materiálů, výrobků a konstrukcí (zboží), tzn., že se zboží stane pevnou součástí stavebního díla. Přitom

není rozhodující, zda se jedná o stavební práce, které se váží ke zboží dodanému dodavatelem stavební práce, nebo se váží ke zboží v majetku investora (samostatná dodávka stavební práce).

Montážní práce

Montážní práce jsou považovány pro účely zákona o DPH za práce výrobní povahy. Z hlediska uplatnění správné sazby daně je nutné montážní práce rozdělit do tří skupin:

a) montáže včetně dodávek provozních celků a souborů (strojů a zařízení), které se montáží stávají nedílnou součástí stavby (jsou se stavbou pevně spojeny), u kterých bude vždy uplatněna snížená sazba daně,

b) samostatně dodávané montáže výrobních, provozně technologických a účelových zařízení (bez dodání zařízení, které se stane montáží pevnou součástí stavby), u kterých bude uplatněna sazba daně podle zařazení montáže v jednotlivých oddílech SKP, tedy snížená nebo základní,

c) montáže včetně dodávek výrobních, provozně technologických a účelových zařízení, které se montáží nestávají nedílnou součástí, u kterých bude uplatněna sazba daně podle zařazení montáže v jednotlivých oddílech SKP, tedy snížená nebo základní.

Dodávky investičních celků

U dodávek investičních celků bude uplatňována sazba daně podle zařízení, které je předmětem dodávky. V případech, kdy bude dodávka realizována včetně montáže nebo se investiční celek stává stavebním dílem nebo součástí stavebního díla, bude uplatňována snížená sazba DPH s výjimkou dodávek zařízení (i když jsou součástí stavebního nebo technologického souboru), které jsou instalovány.

3.3.2 Klasifikace místa plnění při výstavbě fotovoltaické elektrárny

Z hlediska místa plnění pro potřeby správné klasifikace DPH při výstavbě fotovoltaické elektrárny přicházejí do úvahy rovněž 3 možné klasifikace. Místo plnění se posuzuje shodně jako:

- při dodání zboží,
- při dodání zboží s instalací nebo montáží,
- místo plnění při poskytnutí služby vztahující se k nemovitosti.

Místo plnění při dodání zboží

Místem plnění při dodání zboží, pokud je dodání zboží uskutečněno bez odeslání nebo přepravy, je místo, kde se zboží nachází v době, kdy se dodání uskutečňuje.

Místem plnění při dodání zboží, pokud je zboží odesláno nebo přepraveno osobou, která uskutečňuje dodání zboží, nebo osobou, pro kterou se uskutečňuje dodání zboží, nebo zmocněnou třetí osobou, je místo, kde se zboží nachází v době, kdy odeslání nebo přeprava zboží začíná. Pokud však odeslání nebo přeprava zboží začíná ve třetí zemi, za místo plnění při dovozu zboží a následného dodání zboží osobou, která dovoz zboží uskutečnila, se považuje členský stát, ve kterém vznikla daňová povinnost při dovozu zboží.

Místo plnění při dodání zboží s instalací nebo montáží

Při dodání zboží s instalací nebo montáží se za místo plnění považuje místo, kde je zboží instalováno nebo smontováno.

Místo plnění při poskytnutí služby vztahující se k nemovitosti

Místem plnění při poskytnutí služby vztahující se k nemovitosti, včetně služby znalce, odhadce a realitní kanceláře, služby ubytovací, udělení práv na užívání nemovitosti a služby při přípravě a koordinaci stavebních prací jako jsou zejména služby architekta a stavebního dozoru, je místo, kde se nemovitost nachází.

V následujících statích bude pojednáno o vnímání zařazení výstavby fotovoltaické elektrárny českou firmou – registrovanou k dani v České republice - ve vybraných zemích EU. A to zejména z pohledů majících rozhodující vliv na správné uplatnění daně z přidané hodnoty v těchto zemích. Pohledy jsou následující:

1. kde se při výstavbě fotovoltaické elektrárny nachází místo plnění pro potřeby DPH, tj. jako co je místními daňovými zákony chápána její výstavba (nemovitost, zboží, zboží s montáží),

2. povinnost registrace k dani z přidané hodnoty dané země v případě, že bude česká firma dodávat buď materiál nebo služby nebo materiál i služby spojené s výstavbou fotovoltaické elektrárny daňovému subjektu – rezidentu této dané země,

3. povinnost registrace k dani z přidané hodnoty dané země pro subdodavatele - nerezidenta dané země, který provádí subdodávky české firmě, budující fotovoltaickou elektrárnu v této zemi,

4. povinnost české společnosti k placení daní z příjmů z důvodu výstavby fotovoltaické elektrárny v dané zemi, vedoucí ke vzniku tzv. stálé provozovny.

3.4 Slovenská republika (Slovensko, SK)

Výstavba fotovoltaických elektráren na Slovensku začala přijetím zákona č. 309/2009 Z.z., o podpoře obnovitelných zdrojů energie a kombinované výrobě elektřiny a tepla koncem srpna roku 2009. Z hlediska DPH je výstavba dána slovenským zákonem č. 222/2004 Z.z., o dani z přidané hodnoty. Pro slovenské firmy - osoby povinné k dani na SK, byly dodávky spojené s výstavbou jednoznačným zdanitelným plněním, tak jako každá jiná činnost týkající se dodávek zboží nebo služeb. Pro firmy z jiných zemí EU byla situace zpočátku komplikovanější a postoje slovenských správců daně byly při různých situacích nejednoznačné.

3.4.1 Místo plnění pro potřeby DPH

Z hlediska 3 možných variant pro určení místa plnění v závislosti na tom, jedná-li se o práci na nemovitosti, dodání zboží nebo dodání zboží s instalací a montáží, zpočátku převládal u místního správce daně názor, že se jedná o práci na nemovitosti. Ve prospěch tohoto pohledu hovořily následující skutečnosti:

- a) k výstavbě fotovoltaické elektrárny bylo zapotřebí stavebního povolení podle stavebního zákona,
- b) při instalacích na zemi byla fotovoltaická elektrárna zabudována do základů umístěných v zemi,
- c) na energetická zařízení bylo nazíráno jako na inženýrské stavby.

Jelikož u prací na nemovitostech stanovuje slovenský zákon místo plnění tam, kde se nemovitost nachází, bylo nutné odvést DPH na Slovensku, slovenskému správci daně.

3.4.2 Registrace k DPH na SK v případě výstavby FVE daňovému subjektu – rezidentu této země, českou firmou

Jak bylo uvedeno v předchozím odstavci, vzhledem k tomu, že místo plnění bylo na Slovensku, aby mohly české firmy odvést DPH místnímu správci daně, vyřizovaly si

registraci k DPH na Slovensku. Výsledkem dobrovolné registrace bylo získání slovenského daňového identifikačního čísla – tzv. DIČ SK DPH. Toto DIČ SK DPH poskytovaly svým dodavatelům na Slovensku za účelem možnosti uplatňování nároku na odpočet DPH na vstupu z dodavatelských faktur a po dokončení výstavby fotovoltaické elektrárny fakturovala česká firma na základě DIČ SK DPH cenu včetně slovenské daně, kterou odvedla slovenskému finančnímu úřadu.

Jiná situace by mohla nastat v případě, že by česká firma dodávala

- a) jen materiál pro výstavbu fotovoltaické elektrárny,
- b) jen určité služby spojené s výstavbou fotovoltaické elektrárny.

V případě dodání jen materiálu pro výstavbu fotovoltaické elektrárny českou firmou slovenskému daňovému rezidentu by takové dodání bylo slovenským zákonem o DPH klasifikováno jako intrakomunitární „dodání zboží“ a nebylo by spojené s povinností odvést DPH českou firmou slovenskému finančnímu úřadu.

Obdobně při dodání jen určitých služeb, které by nebyly klasifikovány podle slovenského zákona o DPH jako služby (vztahující se k nemovitosti, včetně služby znalce, odhadce a realitní kanceláře, služby ubytovací, udělení práv na užívání nemovitosti a služby při přípravě a koordinaci stavebních prací), by pro českou firmu povinnost fakturovat se slovenskou daní a odvést ji nevznikla.

3.4.3 Povinnost registrace ke slovenské DPH pro subdodavatele - slovenského nerezidenta, který provádí subdodávky české firmě budující FVE na SK

V případě, že česká firma chce k výstavbě fotovoltaické elektrárny využít subdodávky z jiné české firmy, popř. firmy z kterékoli jiné země než ze Slovenska, musí se detailně seznámit s ustanoveními slovenského zákona o DPH, vztahujícími se k tzv. „zahraničním osobám“. Těchto se dotýkají paragrafy č. 5 a 69 výše zmíněného zákona.

Paragraf č. 5 řeší registraci zahraničních osob a § 69 hovoří o tom, kdo je osobou povinnou platit daň z přidané hodnoty (dále také jen „daň“). Podle § 5 odst. 1 je každá zahraniční osoba, která nemá v tuzemsku sídlo, místo podnikání nebo provozovnu povinna podat žádost o registraci pro daň Daňovému úřadu v Bratislavě a to před započítáním činnosti, která je předmětem daně. V § 69 odstavci 2. slovenský zákon říká, že v případě prací na nemovitosti, které provádí zahraniční osoba pro příjemce, který má sídlo, místo podnikání, provozovnu anebo bydliště v tuzemsku, je daň povinen odvést tento příjemce.

Z výše uvedeného vyplývá, že přenos daňové povinnosti při dodání služeb vztahujících se k nemovitosti zahraniční osobou je možný jen na osoby tzv. „usazené“ - tj. se sídlem, místem podnikání, provozovnou nebo bydlištěm na Slovensku. Mnoho českých subdodavatelů pro jiné české „hlavní“ dodavatele fotovoltaických elektráren udělalo tu chybu, že na základě DIČ DPH SK, poskytnutém jim hlavním českým dodavatelem, fakturovali své subdodávky v režimu přenesené daňové povinnosti (bez DPH) na tohoto hlavního dodavatele, aniž by splnili povinnost registrace k DPH danou jim slovenským zákonem

Na konci roku 2011, vzhledem k rostoucím případům nesprávného vykazování DPH při dodávkách a subdodávkách služeb při výstavbě fotovoltaických elektráren zahraničními osobami, vydalo daňové ředitelství Slovenské republiky závaznou informaci, ve které krom výše uvedeného principu nemožnosti přenosu daňové povinnosti na osobu neusazenou na Slovensku překlasifikovalo výstavbu elektráren ze služeb vztahujících se k nemovitosti uvedených v § 16 odst. 1 na dodání zboží spojené s instalací nebo montáží, uvedené v § 13. Tím, i když opožděně, pro většinu českých firem v pozici hlavních dodavatelů fotovoltaických elektráren na Slovensku, slovenským rezidentům - plátcům daně - zcela zrušilo potřebu registrace ke slovenské dani z přidané hodnoty. V již zmíněném paragrafu č. 5 je totiž pod písmenem b) uvedená výjimka z povinné registrace právě pro ty zahraniční firmy, které dodávají na Slovensko zboží spojené s instalací anebo montáží.

3.5 Bulharská republika (Bulharsko, BG)

V Bulharské republice se výstavba fotovoltaických elektráren z pohledu DPH řídí bulharským zákonem o dani z přidané hodnoty (*Zakon za danak varhu dobavenata stojnost, DV č. 63, ze dne 4. srpna 2006*).

Výstavbu fotovoltaické elektrárny začala česká firma provádět v březnu roku 2012. Elektrárna byla budována pro odběratele - bulharskou firmu, usazenou na území Bulharska, plátce DPH v Bulharsku (povinnou k dani v Bulharsku). Výstavba byla krytá smlouvou o dílo. Vzhledem k možnosti odpočtu BG DPH u vstupů realizovaných ještě před započítáním výstavby, požádala česká firma místního správce daně o přidělení bulharského daňového identifikačního čísla prostřednictvím tzv. dobrovolné registrace a toto číslo jí bylo přiděleno.

Pro zdárný průběh výstavby z pohledu DPH bylo třeba zjistit:

- a) místo plnění z hlediska DPH, závisající na tom, jak je na výstavbu fotovoltaické elektrárny nazíráno z pohledu bulharských daňových zákonů,

- b) povinnost nebo volitelnost fakturace s bulharskou DPH,
- c) povinnost / možnost bulharských subdodavatelů fakturovat české firmě (hlavnímu dodavateli) s bulharskou DPH při poskytnutí bulharského daňového identifikačního čísla (dále BG DIČ) resp. bez bulharské DPH při poskytnutí českého DIČ a s tím, v obou případech související, možností odpočtu DPH na vstupu,
- d) povinnost / možnost subdodavatelů z jiné členské země EU fakturovat české firmě (hlavnímu dodavateli) bez DPH s využitím režimu tzv. přechýlení daňové povinnosti na českou firmu s BG DIČ,
- e) za jakých podmínek vznikne české firmě v Bulharsku tzv. stálá provozovna a z ní vyplývající povinnost registrovat se v Bulharsku k dani z příjmů.

Na základě zkušeností s nejednoznačností nazírání na výstavbu fotovoltaické elektrárny z pohledu DPH na Slovensku byl od počátku kladen velký důraz na vyjádření místních daňových specialistů. Z konzultací a jejich vyjádření bylo možné vyvodit následující závěry pro jednotlivé, výše popsané okruhy.

3.5.1 Místo plnění pro potřeby DPH

Předmět zjišťování

V pojetí bulharského zákona o DPH (dále také VATA BG z anglického označení Value Added Tax Act Bulgaria) a souvisejících zákonů je výstavba fotovoltaické elektrárny považována za:

- práci na nemovitosti,
- dodání zboží s instalací nebo montáží,
- dodání zboží,
- dodání služeb?

Výsledek zjišťování

- a) V případě, že česká firma bude sama nebo prostřednictvím jiné osoby na svůj účet dodávat technologii a zároveň ji zprovozňovat na území Bulharska, bude výstavba fotovoltaické elektrárny považována za dodání zboží s instalací nebo montáží.

- b) V případě, že bulharská firma bude dodávat na stavbu technologii a česká firma ji bude zprovozňovat, bude výstavba fotovoltaické elektrárny považována za dodání zboží pro bulharskou firmu a dodání služeb pro českou firmu.

Dle VATA BG se však v obou případech místo plnění pro potřeby DPH bude nacházet na území Bulharské republiky.

3.5.2 Povinnost / volitelnost fakturace s bulharskou DPH

Předmět zjišťování

Je pro českou firmu nutné vystavovat faktury včetně bulharské DPH nebo je možné použít i platné české daňové identifikační číslo a fakturovat bulharskému odběrateli bez DPH?

Výsledek zjišťování

- a) V případě, že výstavba bude prováděna jako dodání zboží s instalací nebo montáží tak VATA BG stanovuje, že místem zdanitelného plnění je místo, kde je zboží instalováno nebo smontováno, tj. na území Bulharské republiky. Jelikož česká firma již má platnou registraci pro účely DPH na území Bulharska, bude muset fakturovat s bulharskou daní (tj. daní z přidané hodnoty).
- b) V případě, že výstavba bude prováděna jako dodání služeb souvisejících s nemovitostí, VATA BG stanovuje, že místem zdanitelného plnění je místo, kde se nemovitost nachází. Jelikož česká firma již má platnou registraci pro účely DPH na území Bulharska, bude muset fakturovat s bulharskou daní.

Možnost využít platné české daňové identifikační číslo a fakturovat bulharskému odběrateli bez DPH byla takto vyloučena. Rozdílnost proti českému daňovému právu byla zřejmá. Český zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty v paragrafu č. 108 odst. 1) písm. c) (ve znění k 31. 12. 2012) říká, že osobou povinnou přiznat nebo zaplatit daň je plátce nebo osoba identifikovaná k dani, pokud je jí dodáno zboží s instalací nebo montáží osobou povinnou k dani neusazenou v tuzemsku, je-li místo zdanitelného plnění v tuzemsku. Osobou povinnou k dani neusazenou v tuzemsku podle § 108 odst. 2 téhož zákona byla zahraniční osoba povinná k dani, nemající provozovnu v tuzemsku, nebo osoba registrovaná k dani v jiném členském státě, nemající sídlo, místo podnikání ani provozovnu v tuzemsku.

Z výše uvedeného vyplývá, že kdyby výstavbu fotovoltaické elektrárny naopak prováděla bulharská firma (osoba povinná k dani v BG, nemající provozovnu v ČR) na území České republiky, pak by měla nejen možnost, ale přímo povinnost fakturovat bez DPH. Toto tzv. přechýlení daňové povinnosti na příjemce služby by vyplývalo z povinnosti protistrany dané českým zákonem o DPH.

Nemožnost přechýlení daňové povinnosti na odběratele v Bulharsku byla pro českou firmu dána následujícími skutečnostmi:

- a) česká firma již v době výstavby měla platnou registraci k DPH v Bulharsku,
- b) rozdílnou aplikací článku 194 Směrnice 2006/112/ES do bulharského daňového práva.

Článek 194 Směrnice 2006/112/ES se nachází v oddíle 1, hlavy XI, pojednávající o osobách povinných odvést daň správci daně. V tomto článku se stanovuje, že uskutečňuje-li zdanitelné dodání zboží nebo poskytnutí služby osoba povinná k dani, která není usazena v členském státě, v němž je daň splatná, mohou členské státy stanovit, že osobou povinnou odvést daň je pořizovatel nebo příjemce. V případech služby vztahující se k nemovitosti či dodání zboží s montáží a instalací směrnice dává možnost členským státům buď přenést daňovou povinnost na příjemce těchto služeb (tzv. systémem reverse charge) anebo daň u těchto služeb odvést jejím poskytovatelem.

Bulharský zákon o DPH odvod daně jejím poskytovatelem vyžaduje v případech, kdy se poskytovatel stává tzv. *osobou usazenou na území Bulharska* („*Person established within the territory of the country*“). K tomu může dojít z pohledu tohoto zákona ve dvou případech:

- a) poskytovatel má podle § 1 odst. 11 VATA BG (uvedenému v doplňujících ustanoveních k tomuto zákonu) na území Bulharska registrované sídlo, adresu nebo místo, které využívá k řízení své činnosti,
- b) poskytovateli vznikla podle § 1 odst. 10 VATA BG na území Bulharska tzv. stálá provozovna („*Fixed Establishment*“).

Stálou provozovnu bulharský zákon vymezuje jako místo k reprezentaci, kancelář, pobočku, studio, závod, tovární dílnu, maloobchodní prodejnu, velkoobchodní sklad, servis, montážní projekt, staveniště, důl, lom, vrtný průzkum ropy nebo plynu, apod., kde poskytovatel vykonává hospodářskou činnost na území země, ať už zcela nebo částečně.

Jelikož česká firma – poskytovatel služeb - měla na území bulharského státu montážní projekt (staveniště) v místě, kde probíhala výstavba fotovoltaické elektrárny, nevztahovala se

na ni možnost přechýlit odvod daně na příjemce služby tak, jak je uvedeno v § 82, odst. 2, bodě 2. bulharského zákona o DPH:

„V případě, že dodavatel je osoba povinná k dani, která není usazena na území Bulharska a místo plnění je území státu a dodání je zdanitelné plnění, daň bude odvedena příjemcem dodávky v případě, že se jedná o:

...

2. dodání zboží, které je smontováno nebo instalováno dodavatelem nebo na jeho účet, kde příjemcem je osoba registrována k dani podle tohoto zákona, a dodavatel je osoba usazená na území jiného členského státu.“

(„Article 82. Where the supplier is a taxable person who is not established within the territory of the country and the place of supply is the territory of the country and the supply is taxable, the tax shall be chargeable from the recipient of the supply upon:

...

2. supply of any goods which are assembled or installed by or for the account of the supplier: where the recipient is a person registered under this Act and the supplier is established within the territory of another Member State.“)

3.5.3 Fakturace bulharských subdodavatelů české firmě (hlavnímu dodavateli)

V této podkapitole je pojednáno o možnosti, resp. povinnosti bulharských subdodavatelů fakturovat české firmě (hlavnímu dodavateli) s bulharskou DPH při poskytnutí BG DIČ resp. bez bulharské DPH při poskytnutí českého DIČ a s tím, v obou případech související, možnosti odpočtu DPH na vstupu.

Předmět zjišťování

Je pro českou firmu při výstavbě fotovoltaické elektrárny možné vystupovat před subdodavatelem z BG podle potřeby i pod českým DIČ číslem a v závislosti na tom přijímat faktury bez bulharské DPH?

Výsledek zjišťování

- a) Subdodávky zboží. Vzhledem k tomu, že dodané zboží bude na území Bulharska a česká firma je registrována pro účely DPH v Bulharsku a bulharský dodavatel je

osobou povinnou k dani v Bulharsku, musí bulharský dodavatel vystavit fakturu včetně bulharské DPH. Česká firma má nárok na odpočet bulharského DPH v rámci podávání pravidelných daňových přiznání bulharskému správci daně.

- b) Subdodávky služeb. Vzhledem k tomu, že se jedná o poskytování služeb spojených s nemovitostí, která se nachází na území Bulharska a česká firma je registrována pro účely DPH v Bulharsku a bulharský dodavatel je osobou povinnou k dani v Bulharsku, je bulharský dodavatel povinen vystavit fakturu včetně bulharské DPH. Česká firma má nárok na odpočet bulharského DPH v rámci podávání pravidelných daňových přiznání bulharskému správci daně.

V obou případech nebylo možné vystupovat před subdodavateli z Bulharska pod českým daňovým identifikačním číslem a podle potřeby přijímat faktury bez daně. Jedinou výjimkou by byly dodávky zboží a služeb, které by nesouvisely s aktivitami české firmy na území Bulharska.

3.5.4 Fakturace subdodavatelů z jiných členských států EU české firmě (hlavnímu dodavateli)

V této podkapitole je pojednáno o možnosti, resp. povinnosti subdodavatelů z jiných členských zemí EU fakturovat české firmě (hlavnímu dodavateli) bez DPH s využitím režimu tzv. přechýlení daňové povinnosti na českou firmu s BG DIČ.

Předmět zjišťování

Musí se subdodavatelé z jiných členských zemí EU (osoby povinné k dani), provádějící subdodávky české firmě s BG DIČ registrovat k DPH v Bulharsku nebo mohou využít režimu přechýlení daňové povinnosti na tuto českou firmu?

Výsledek zjišťování

- a) Subdodávky zboží. Vzhledem k tomu, že dodané zboží bude na území Bulharska a česká firma je registrována pro účely DPH v Bulharsku a subdodavatel je osobou povinnou k dani v jiné členské zemi EU, bude subdodávka zboží považována podle článku 33 Směrnice 2006/112/ES pro subdodavatele za dodání zboží do jiného

členského státu. Subdodavatelé nevytvářejí povinnost registrovat se k DPH v Bulharsku. Může využít režimu přechýlení daňové povinnosti na českou firmu, fakturovat bez BG DPH a uvést, že ve shodě se směrnicí 2006/112/ES bude daň odvedena příjemcem.

- b) Podle předpisů VATA BG je místo plnění u služeb, spojených s nemovitostí místo, kde se nemovitost nachází, tedy v Bulharsku. Vzhledem k tomu, že český klient je registrován pro účely DPH v Bulharsku a subdodavatel je osobou povinnou k dani v jiné členské zemi EU, nevytvářejí subdodavatelé povinnost registrovat se k DPH v Bulharsku. Daň odvede v souladu s článkem 196 Směrnice 2006/112/ES česká firma.

V obou případech nevytvářejí pro subdodavatele z jiné země EU ani povinnost k registraci k bulharské DPH, ani povinnost vystavovat faktury s bulharskou daní a tuto odvést.

3.5.5 Stálá provozovna v Bulharsku

V této podkapitole je řešena otázka, za jakých podmínek vznikne české firmě v Bulharsku tzv. stálá provozovna a z ní vyplývající povinnost registrovat se v Bulharsku k dani z příjmů.

Předmět zjišťování

Musí se česká firma z titulu výstavby fotovoltaické elektrárny registrovat v Bulharsku pro účely daně z příjmů? Jaký je podle bulharských zákonů rozdíl mezi stálou provozovnou z pohledu DPH a z pohledu daně z příjmů?

Výsledek zjišťování

Stálá provozovna pro účely DPH (tzv. „fixed establishment“). Na tuto provozovnu se odvolává bulharský zákon o DPH v případě odvodu daně z přidané hodnoty příjemcem při dodání služeb příjemci zahraniční osobou. Zákon vymezuje kdy je resp. není takový zástupný odvod možný (viz bod 3.5.2. Povinnost / volitelnost fakturace s bulharskou DPH).

Pro účely daně z příjmů bulharský zákon používá termínu „Stálá provozovna pro účely daně z příjmů“ (tzv. „permanent establishment“).

Předmětové vymezení je v bulharském zákoně stejné jako pro účely DPH, na rozdíl od něho ale podléhá regulacím, daných Dohodou o zamezení dvojího zdanění s Bulharskem č. 203/1999 Sb., platné od 2. 7. 1999. V čl. 5 této dohody je uvedeno, že stálá provozovna označuje pro účely této smlouvy místo pro podnikání, jehož prostřednictvím je zcela nebo zčásti vykonávána činnost podniku, zejména:

- a) místo vedení,
- b) závod,
- c) kancelář,
- d) továrnu,
- e) dílnu a
- f) důl, naleziště nafty nebo plynu, lom nebo jakékoliv jiné místo, kde se těží přírodní zdroje.

V bodě 3. písm. a) tohoto zákona je uvedeno, že výraz "stálá provozovna" rovněž zahrnuje: staveniště, stavbu, instalační projekt nebo dozor s tím spojený, avšak pouze pokud taková stavba, projekt nebo dozor trvá déle než dvanáct měsíců.

Jelikož tato mezinárodní dohoda má přednost před zákony místních zemí, povinnost registrace k dani z příjmů by se na českou firmu vztahovala až po 12 měsících trvající době výstavby fotovoltaické elektrárny a ne z titulu vzniku této provozovny podobně jak tomu bylo u DPH.

3.6 Rumunská republika (Rumunsko, RO)

Výstavba fotovoltaických elektráren se v Rumunsku z pohledu daně z přidané hodnoty řídí zákonem č. 571 ze dne 23. prosince 2003 (dále „Daňový zákon“ nebo „Fiscal Code“).

Výstavbu fotovoltaické elektrárny začala česká společnost provádět v listopadu roku 2012. Elektrárna byla budována pro odběratele - rumunskou firmu usazenou na území Rumunska, plátce DPH v Rumunsku (povinnou k dani v Rumunsku). Výstavba byla krytá smlouvou o dílo.

Hlavní komponenty – solární panely - byly dovezeny z Číny. K jejich proclení do volného oběhu na území Evropy došlo v České republice. Další významné položky byly nakoupeny následovně:

- a) měniče – pořízeny v Rakousku slovenskou firmou a dodány přímo z Rakouska na staveniště do Rumunska české firmě - hlavnímu dodavateli,

- b) konstrukce – pořízeny ve Španělsku jinou českou firmou a dodány české firmě - hlavnímu dodavateli na území České republiky,
- c) trafostanice – pořízena od rumunského dodavatele, dodána na staveniště v Rumunsku.

Na základě již získaných zkušeností z instalací v předchozích zemích bylo třeba zjistit:

- a) místo plnění z hlediska DPH, závisící na tom, jak je na výstavbu fotovoltaické elektrárny nazíráno z pohledu rumunských daňových zákonů,
- b) povinnost nebo volitelnost registrace k rumunské dani z přidané hodnoty s ohledem na místo plnění,
- c) režim DPH pro českou firmu – hlavního dodavatele - při její dobrovolné registraci,
- d) podmínky vzniku stálé provozovny v Rumunsku a z ní vyplývající povinnost registrace k dani z příjmů.

3.6.1 Místo plnění pro potřeby DPH

Předmět zjišťování

V pojetí rumunského zákona o DPH je výstavba fotovoltaické elektrárny považována za:

- práci na nemovitosti,
- dodání zboží s instalací nebo montáží?

Výsledek zjišťování

Rumunská legislativa nestanovuje jasná kritéria, na základě kterých by bylo možno posoudit, zda projekt výstavby fotovoltaické elektrárny v Rumunsku představuje plnění vztahující se k nemovitosti nebo dodání zboží s instalací. Rumunský daňový systém navíc podléhá různým výkladům a častým změnám, někdy i s retroaktivním účinkem. Přesto správce daně v Rumunsku postupuje tvrdě při vymáhání jeho pohledávek, byť stanovenými retroaktivními změnami ve výkladu zákona.

Z uvedeného vyjádření místních daňových specialistů nebylo možné jednoznačně určit místo plnění při výstavbě fotovoltaické elektrárny. Z tohoto důvodu se další zjišťování týkalo povinnosti registrace k dani z přidané hodnoty v Rumunsku.

3.6.2 Povinnost nebo volitelnost registrace k rumunské dani z přidané hodnoty s ohledem na místo plnění

Předmět zjišťování

Kdy vznikne české společnosti – hlavnímu dodavateli - povinnost k registraci DPH v Rumunsku?

Výsledek zjišťování

Pokud projekt naplňuje kritéria dodání zboží s instalací, za místo plnění se považuje Rumunsko. Jestliže je rumunský příjemce plnění zároveň plátcem daně (osobou povinnou k dani) v Rumunsku, pak česká společnost není povinná registrovat se k DPH v Rumunsku.

V případě, že projekt bude plněním spojeným s nemovitostí, společnost se musí registrovat k DPH v Rumunsku z titulu uskutečnění intrakomunitárního pořízení zboží v Rumunsku, které bude zabudováno do nemovitosti. Vnitrostátní legislativa definuje nemovitost jako jakoukoliv budovu nebo stavbu, začleněnou do pozemku. Rumunský zákon o DPH stanoví, že dodání materiálu, který je zabudován do nemovitosti a stane se tak její součástí, se považuje za plnění spojené s nemovitostí a ne za dodání zboží s instalací nebo montáží. Za služby poskytnuté v přímé souvislosti s nemovitostí se mj. považují stavební a montážní práce, opravy a údržba nemovitosti, činnosti vykonávání dohledu a další.

Krom výše uvedeného důvodu k povinné registraci k DPH v Rumunsku dochází také při:

- a) vzniku provozovny pro účely DPH,
- b) personálnímu plnění na území Rumunska,
- c) vzniku stálé provozovny z pohledu Smlouvy o zamezení dvojího zdanění mezi Rumunskem a Českou republikou.

Za provozovnu pro účely DPH se považuje místo s dostatečným technickým a personálním vybavením, sloužícím k pravidelnému výkonu zdanitelných plnění, tj. k pravidelnému dodávání zboží nebo poskytování služeb.

Za personální plnění na území Rumunska se pak považuje vyslání zaměstnanců české společnosti - hlavního dodavatele, aby vykonávali činnosti související s projektem.

O podmínkách vzniku stálé provozovny bude pojednáno v kapitole 3.7.4.

3.6.3 Režim DPH pro českou firmu – hlavního dodavatele - při její dobrovolné registraci

Dobrovolná registrace

Vzhledem k již popsaným nejednoznačnostem v rumunském zákoně a s tím spojeným rizikům restrikcí ze strany správce daně, bylo české společnosti doporučeno registrovat se k DPH i v Rumunsku. O registraci může podle rumunského zákona požádat buď firma sama nebo prostřednictvím daňového zástupce (tzv. fiscal representative). Daňový zástupce je pak před rumunskými úřady spoluodpovědný za řádné plnění daňových povinností zájemce. K vydání certifikátu s registračním číslem rumunské úřady vyžadují po žadateli uvést druh podnikání, odhadovaný objemu tržeb a datum zahájení činnosti. Obvyklý časový rámec pro získání daňového identifikačního čísla je přibližně 2 týdny po podání registrační složky na rumunský finanční úřad.

Po obdržení certifikátu s RO DIČ pro intrakomunitární obchody spadá česká společnost - hlavní dodavatel - do následujícího daňového režimu.

Vystavené faktury s plněním na území Rumunska bude vystavovat s 24 % DPH. Nebude možné využívat jiné DIČ než přidělené rumunské.

Co se týče uplatnění vstupů, Česká společnost může nárokovat odpočet DPH u plnění přijatých v Rumunsku od dodavatelů registrovaných k DPH, a to skrze pravidelná přiznání k DPH. Dle nařízení rumunského ministra hospodářství a financí č. 1857/2007 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 785 ze dne 20. listopadu 2007) o schválení metodiky pro vyřizování přiznání k DPH, která vykazují záporné zůstatky daně s volbou vrácení daně, v kapitole 1 oddílu B bodu 6 stanoví: „Žádosti o vrácení daně jsou vyřizovány v chronologickém pořadí podle jejich registrace u finančního úřadu do 45 kalendářních dnů ode dne podání přiznání, v němž je vykázán záporný zůstatek daně s možností vrácení daně.“

V praxi však dochází k prodlevám s vrácením v rozmezí 2 až 6 měsíců. Tato prodleva je zpravidla tím větší, čím vyšší je částka nárokováná k vrácení.“

Co se týče možnosti přenesení daňové povinnosti pro subdodavatele, subdodavatelé z jiných členských států EU, kteří budou české firmě - hlavnímu dodavateli - s platným rumunským DIČ poskytovat služby nebo dodávat zboží, nebudou povinni registrovat se k DPH v Rumunsku, resp. budou moci přenést daňovou povinnost na tuto českou firmu. Rumunští subdodavatelé budou povinni vystavovat daňové doklady na rumunské DIČ české společnosti v případě, že se bude jednat o subdodávky spojené s činností české společnosti na území Rumunska.

3.6.4 Podmínky vzniku stálé provozovny v Rumunsku a z ní vyplývající povinnost registrace k dani z příjmů

Předmět zjišťování

Co je podle rumunských zákonů stálá provozovna a kdy vzniká?

Výsledek zjišťování

Podle článku 8 odst. 1 rumunského Daňového zákona je stálou provozovnou místo podnikání, prostřednictvím něhož je zcela nebo zčásti vykonávána činnost nerezidenta, a to buď přímo nebo prostřednictvím závislého zástupce. Stálou provozovnou je podle odst. 3 také staveniště nebo projekt, nebo dohled nad stavebními činnostmi, za předpokladu, že stavební projekt nebo činnosti s ním související trvají déle než 6 měsíců.

V případě, že česká společnost předloží platné potvrzení o daňovém domicilu, použijí se ustanovení Smlouvy o zamezení dvojího zdanění mezi Rumunskem a Českou republikou ze dne 11. 8. 1994 č. 180/1994 Sb. V této smlouvě v čl. 5 odst. 3 je uvedeno, že staveniště nebo projekt zahrnující výstavbu, montáž, instalaci nebo činnosti dohledu nad staveništěm nebo projektem dají vznik stálé provozovně v případě, že trvají déle než 9 měsíců. Lhůta pro posouzení vzniku stálé provozovny počíná běžet od okamžiku provedení prvních přípravných prací v souvislosti s výstavbou fotovoltaické elektrárny (ne až skutečným zahájením stavebních prací).

4 Optimalizace cash flow při výstavbě fotovoltaické elektrárny s ohledem na daňovou legislativu dané země

V předchozích kapitolách uvedená specifika výstavby fotovoltaické elektrárny z pohledu DPH v různých zemích se odrážejí do cash flow české společnosti - hlavního dodavatele díla. V dalších kapitolách jsou tato specifika kvantifikována pomocí modelů cash flow, ze kterých je patrné, jak významně DPH cash flow společnosti ovlivňuje. Smyslem srovnání není poskytnout přesné výpočty odrážející výstavbu v jednotlivých zemích, ale ukázat na základní rozdíly při různých způsobech nákupu z hlediska daně, jakož i různých způsobech financování. Z tohoto důvodu je abstrahováno především od:

- a) velikosti budovaných elektráren - ve všech zemích je v modelu cash flow uvažováno s jednotnou velikostí 1 MWp,
- b) různé nákladovosti komponent v různých zemích a v různé době - ceny nakupovaného materiálu a služeb jsou stejné,
- c) kurzových rozdílů vyplývajících z různé parity národních měn vůči CZK,
- d) apod.

4.1 Cash flow při financování výstavby FVE v ČR

Při financování výstavby v České republice bylo cash flow české společnosti nadměrně zatíženo vstupní daní z přidané hodnoty z nakupovaného materiálu a služeb vlivem povinného uplatňování daně dodavateli. Dále jsou pomocí modelu cash flow znázorněny 3 nejčastější způsoby financování výstavby - vlastními zdroji zákazníka (investora), bankovním úvěrem na straně investora při dostatku jeho podílových zdrojů a bankovním úvěrem při jejich nedostatku. Cena díla, náklady projektu a způsob financování jsou vždy uvedeny v tabulce – Tab. 4.1, Tab. 4.2 a Tab. 4.3. Pro zvýraznění odlišností jsou cena díla a náklady projektu u všech způsobů financování vždy totožné.

4.1.1 Financování zákazníkem (investorem) z jeho vlastních zdrojů

Tab. 4.1: Vstupní informace

Cena díla:	69 000 tis. Kč bez DPH, 82 800 tis. Kč včetně DPH 20 %
Náklady projektu:	60 000 tis. Kč bez DPH, 72 000 tis. Kč včetně DPH 20 %
Způsob financování:	10 % při podpisu SoD před započítáním

	výstavby, 50 % po dodání materiálu na stavenišťe, 35 % po dokončení, 5 % zádržné, vyplacené až po 3 měsících bezporuchového provozu
--	---

Model cash flow (viz Obr. 4.1, který byl vytvořen v programu MS Excel v dané společnosti) zobrazuje další následující skutečnosti:

- před započítáním výstavby byly provedeny a uhrazeny přípravné práce (výkopy, oplocení) a uhrazeno pojištění montáže. Služby byly fakturovány českými společnostmi včetně DPH, celkové výdaje jsou 3,2 % z celkových nákladů (1920 tis. Kč bez DPH + 384 tis. Kč DPH, v Obr. 4.1 v 0. měsíci jako přípravné práce),
- SP v hodnotě 70 % z celkových nákladů byly pořízeny od domácího dodavatele včetně DPH. Dodavatel požadoval zálohu ve výši 30 %, doplatek v okamžiku dodání. Na Obr. 4.1 lze vidět, že záloha za SP byla uhrazena v 0. měsíci, zbytek ve 2. měsíci, kdy byly panely skutečně dodány (proto je pole zelené),
- konstrukce v ceně 6 % z celkových nákladů bez DPH byly pořízeny s 50% úhradou při dodání a 50 % se splatností 60 dnů. Na Obr. 4.1 je možné vidět, že konstrukce byly dodány v 1. měsíci, kdy byla také zaplacená polovina hodnoty jejich ceny. Zbytek byl pak doplacen ve 3. měsíci,
- měniče v ceně 8 % z celkových nákladů bez DPH byly pořízeny od české pobočky rakouského dodavatele včetně DPH s 30 denní splatností,
- trafostanice v ceně 7,8 % z celkových nákladů bez DPH byla dodána od českého dodavatele včetně DPH v závěru výstavby s 30 denní splatností,
- montážní práce jsou fakturovány českým subdodavatelem postupně, včetně DPH,
- příjmy jsou tvořeny příjmem za projektovou dokumentaci, zálohami resp. platbami investora (po skončení projektu investor hradí konečnou fakturu včetně 20 % DPH), vkladem zhotovitele a vratkami DPH od finančního úřadu s dvouměsíčním zpožděním.

Obr. 4.1: Model cash flow

		START					KONEC				
		0. m	1. m	2. m	3.-4. m	5. m	6. m	7.-9. m	10.-12. m	SUMA	
- nákup SP	PC	-12 600		-29 400						-42 000	
	DPH	-2 520		-5 880						-8 400	
- přípravné práce	PC	-1 920								-1 920	
	DPH	-384								-384	
- nákup konstrukcí	PC		-1 800		-1 800					-3 600	
	DPH		-360		-360					-720	
- nákup měničů	PC				-4 800					-4 800	
	DPH				-960					-960	
- trafostanice, rozvaděče, kabeláž	PC						-4 680			-4 680	
	DPH						-936			-936	
- práce	PC		-500	-500	-500	-500	-500	-500		-3 000	
	DPH		-100	-100	-100	-100	-100	-100		-600	
- ostatní výdaje	vrátky									0	
	DPH							-13 800		-13 800	
Výdaje celkem	PC	-14 520	-2 300	-29 900	-7 100	-500	-5 180	-500	0	-60 000	
	DPH-in	-2 904	-460	-5 980	-1 420	-100	-1 036	-100	0	-12 000	
	DPH-out							-13 800		-13 800	
	SUMA	-17 424	-2 760	-35 880	-8 520	-600	-6 216	-14 400	0	-85 800	
+ projekt		300									
+ zálohy/platby investora		6 900		34 500				37 950	3 450	82 800	
+ bankovní úvěr zhotovitele										0	
+ ostatní (DPH, půjčky, vklady)		9 000		2 904	460	5 980	1 420	100	1 136	21 000	
Příjmy celkem		16 200	0	37 404	460	5 980	1 420	38 050	4 586	104 100	
CASH FLOW		-1 224	-3 984	-2 460	-10 520	-5 140	-9 936	13 714	18 300		

Vysvětlivky / legenda

DPH-in .....DPH na vstupu placené zhotovitelem dodavatelům v ceně nakupovaného materiálu a služeb

DPH-out .....DPH na výstupu odvedené zhotovitelem místnímu správci daně

 ...značí okamžik dodání materiálu / služby proti okamžiku úhrady

 ...vlastní zdroje investora

 ...DPH na výstupu odvedená zhotovitelem, vrátky DPH od finančního úřadu,

 ...zdroje zhotovitele

Jak je patrné z Obr. 4.1 - modelu cash flow - i při počáteční záloze investora ve výši 10 % a jeho průběžném financování výstavby je projekt během výstavby neufinancovatelný, a to ani při počátečním vkladu vlastních zdrojů zhotovitele ve výši očekávané marže (9 mil. Kč). Cash flow se propadá na hodnoty kolem minus 10,5 mil. Kč, což odpovídá vlivu celkové DPH placené zhotovitelem za dodávky od tuzemských dodavatelů včetně daně. Největší vliv přitom má nákup SP, kde DPH na vstupu činí 8,4 mil. Kč.

Použití cizích, bankovních zdrojů je v takovém případě nezbytné. Při poskytnutí bankovního úvěru zhotoviteli ve výši běžného kontokorentního úvěru (10 mil. Kč) pak vypadá výsledné cash flow následovně – viz Obr. 4.2.

Obr. 4.2: Model cash flow při použití bankovního úvěru zhotovitele

		START					KONEC			SUMA
		0. m	1. m	2. m	3.-4. m	5. m	6. m	7.-9. m	10.-12. m	
- nákup SP	PC	-12 600		-29 400						-42 000
	DPH	-2 520		-5 880						-8 400
- přípravné práce	PC	-1 920								-1 920
	DPH	-384								-384
- nákup konstrukcí	PC		-1 800		-1 800					-3 600
	DPH		-360		-360					-720
- nákup měničů	PC				-4 800					-4 800
	DPH				-960					-960
- trafostanice, rozvaděče, kabeláž	PC						-4 680			-4 680
	DPH						-936			-936
- práce	PC		-500	-500	-500	-500	-500	-500		-3 000
	DPH		-100	-100	-100	-100	-100	-100		-600
- ostatní výdaje	vratky								-10 000	-10 000
	DPH								-13 800	-13 800
Výdaje celkem	PC	-14 520	-2 300	-29 900	-7 100	-500	-5 180	-10 500	0	-70 000
	DPH-in	-2 904	-460	-5 980	-1 420	-100	-1 036	-100	0	-12 000
	DPH-out							-13 800		-13 800
	SUMA	-17 424	-2 760	-35 880	-8 520	-600	-6 216	-24 400	0	-95 800
+ projekt		300								300
+ zálohy/platby investora		6 900		34 500				37 950	3 450	82 800
+ bankovní úvěr zhotovitele		10 000								10 000
+ ostatní (DPH, půjčky, vklady)		9 000		2 904	460	5 980	1 420	100	1 136	21 000
Příjmy celkem		26 200	0	37 404	460	5 980	1 420	38 050	4 586	114 100
CASH FLOW		8 776	6 016	7 540	-520	4 860	64	13 714	18 300	

Vysvětlivky / legenda

...bankovní financování na straně zhotovitele

Projekt je nyní profinancovatelný, záporný cash flow v 3. - 4. měsíci je nevýznamný (řešitelný např. pozdržením splatnosti faktur). Na konci dosahuje cash flow kladné hodnoty 18,3 mil. Kč, z toho 9 mil. Kč jsou vlastní vložené prostředky zhotovitele. Bez nich činí cash flow 9,3 mil. Kč, což odpovídá očekávané marži 15 % plus příjmu z projektové dokumentace 300 tis. Kč.

4.1.2 Financování bankovním úvěrem na straně investora

Tab. 4.2: Vstupní informace

Cena díla:	69 000 tis. Kč bez DPH, 82 800 tis. Kč včetně DPH 20 %
Náklady projektu:	60 000 tis. Kč bez DPH, 72 000 tis. Kč včetně DPH 20 %
Způsob financování:	22 % podílové financování investorem, 78 % bankovním úvěrem, z toho 5 % zádržné, vyplacené až po 3 měsících bezporuchového provozu

Model cash flow v Tab. 4.5 proti předchozímu zobrazuje tyto odlišnosti:

- příjmy jsou tvořeny vkladem vlastních zdrojů investora (nutných k uvolnění bankovního spolufinancování) a bankovním úvěrem uvolňovaným na základě předložených zálohových faktur zhotovitele předkládaných zpravidla v okamžiku dodání materiálu na staveniště. Zálohové faktury odpovídají hodnotě proinvestovaných peněz zhotovitelem, navýšené o předpokládanou marži ve výši 15 %. Další příjmy tvoří vratky DPH od finančního úřadu s dvouměsíčním zpožděním. Investor rovněž hradí DPH z konečné faktury zhotovitele vystavené po skončení a předání díla.

Obr. 4.3: Model cash flow při financování bankovním úvěrem na straně investora

		START				KONEC				
		0. m	1. m	2. m	3.-4. m	5. m	6. m	7.-9. m	10.-12. m	SUMA
- nákup SP	PC	-12 600		-29 400						-42 000
	DPH	-2 520		-5 880						-8 400
- přípravné práce	PC	-1 920								-1 920
	DPH	-384								-384
- nákup konstrukcí	PC		-1 800		-1 800					-3 600
	DPH		-360		-360					-720
- nákup měničů	PC				-4 800					-4 800
	DPH				-960					-960
- trafostanice, rozvaděče, kabeláž	PC						-4 680			-4 680
	DPH						-936			-936
- práce	PC		-500	-500	-500	-500	-500	-500		-3 000
	DPH		-100	-100	-100	-100	-100	-100		-600
- ostatní výdaje	vratky									0
	DPH							-13 800		-13 800
Výdaje celkem	PC	-14 520	-2 300	-29 900	-7 100	-500	-5 180	-500	0	-60 000
	DPH-in	-2 904	-460	-5 980	-1 420	-100	-1 036	-100	0	-12 000
	DPH-out							-13 800		-13 800
	SUMA	-17 424	-2 760	-35 880	-8 520	-600	-6 216	-14 400	0	-85 800
+ projekt		300								
+ podílové fin.investora		15 000						13 800		28 800
+ bankovní úvěr investora			2 070	48 300	930				2 700	54 000
+ ostatní (DPH, půjčky, vklady)				2 904	460	5 980	1 420	100	1 136	12 000
Příjmy celkem		15 300	2 070	51 204	1 390	5 980	1 420	13 900	3 836	95 100
CASH FLOW		-2 124	-2 814	12 510	5 380	10 760	5 964	5 464	9 300	

Jak je patrné z tohoto modelu cash flow (Obr. 4.3), přestože investor před započítáním výstavby uhradil zhotoviteli 22 % z hodnoty díla a banka průběžně doplácí zbytek na základě předložených nákupních faktur zhotovitele, dostává se i tak projekt zpočátku do minusového cash flow ve výši cca 3 mil. Kč. Stejně jako v předchozím případě se projevuje vliv DPH na

vstupu placeného zhotovitelem českým dodavatelům. K vyrovnání záporné bilance je nutné použít vlastní zdroje investora, tentokrát však v menší míře než ve variantě bez bankovního financování.

Obr. 4.4: Model cash flow při financování bankovním úvěrem na straně investora

		START					KONEC			SUMA
		0. m	1. m	2. m	3.-4. m	5. m	6. m	7.-9. m	10.-12. m	
- nákup SP	PC	-12 600		-29 400						-42 000
	DPH	-2 520		-5 880						-8 400
- přípravné práce	PC	-1 920								-1 920
	DPH	-384								-384
- nákup konstrukcí	PC		-1 800		-1 800					-3 600
	DPH		-360		-360					-720
- nákup měničů	PC				-4 800					-4 800
	DPH				-960					-960
- trafostanice, rozvaděče, kabeláž	PC						-4 680			-4 680
	DPH						-936			-936
- práce	PC		-500	-500	-500	-500	-500	-500		-3 000
	DPH		-100	-100	-100	-100	-100	-100		-600
- ostatní výdaje	vratky									0
	DPH							-13 800		-13 800
Výdaje celkem	PC	-14 520	-2 300	-29 900	-7 100	-500	-5 180	-500	0	-60 000
	DPH-in	-2 904	-460	-5 980	-1 420	-100	-1 036	-100	0	-12 000
	DPH-out							-13 800		-13 800
	SUMA	-17 424	-2 760	-35 880	-8 520	-600	-6 216	-14 400	0	-85 800
+ projekt		300								300
+ podílové fin.investora		15 000						13 800		28 800
+ bankovní úvěr investora			2 070	48 300	930				2 700	54 000
+ ostatní (DPH, půjčky, vklady)		3 000		2 904	460	5 980	1 420	100	1 136	15 000
Příjmy celkem		18 300	2 070	51 204	1 390	5 980	1 420	13 900	3 836	98 100
CASH FLOW		876	186	15 510	8 380	13 760	8 964	8 464	12 300	

Jak lze vidět na Obr. 4.4, po vložení vlastních zdrojů zhotovitele ve výši 3 mil. Kč je cash flow vybilancovaný, konečný stav činí 12,3 mil. Kč, bez vlastních zdrojů 9,3 mil. Kč, což odpovídá očekávané marži 15 % plus příjmu z projektové dokumentace 300 tis. Kč.

Výše uvedený případ financování odpovídá situaci, kdy investor má zdroje na podílové financování požadované bankou. V praxi však docházelo k případům, že investor tyto zdroje neměl, resp. měl jen část. V takových případech vypomáhal zhotovitel investorovi pomocí tzv. obracející se půjčky.

4.1.3 Financování bankovním úvěrem na straně zhotovitele bez jeho dostatečných prostředků

Tab. 4.3: Vstupní informace

Cena díla:	69 000 tis. Kč bez DPH, 82 800 tis. Kč včetně DPH 20 %
Náklady projektu:	60 000 tis. Kč bez DPH, 72 000 tis. Kč včetně DPH 20 %
Způsob financování:	22% podílové financování investorem vyžadované bankou, kde však investor má k dispozici jen část těchto zdrojů (např. jen 5 z 15 mil. Kč), 78 % bankovním úvěrem, z toho 5 % zádržné, vyplacené až po 3 měsících bezporuchového provozu

Obr. 4.5: Model cash flow

		START				KONEC						SUMA	
		1.w	2.w	3.w	4.w	1. m	2. m	3.-4. m	5. m	6. m	7.-9. m	10.-12. m	SUMA
- nákup SP	PC				-12 600		-29 400						-42 000
	DPH				-2 520		-5 880						-8 400
- přípravné práce	PC				-1 920								-1 920
	DPH				-384								-384
- nákup konstrukcí	PC					-1 800		-1 800					-3 600
	DPH					-360		-360					-720
- nákup měničů	PC							-4 800					-4 800
	DPH							-960					-960
- trafostanice, rozvaděče, kabeláž	PC									-4 680			-4 680
	DPH									-936			-936
- práce	PC					-500	-500	-500	-500	-500	-500		-3 000
	DPH					-100	-100	-100	-100	-100	-100		-600
- ostatní výdaje	vratky		-5 000	-5 000									-10 000
	DPH										-13 800		-13 800
Výdaje celkem	PC	0	-5 000	-5 000	-14 520	-2 300	-29 900	-7 100	-500	-5 180	-500	0	-70 000
	DPH-in	0	0	0	-2 904	-460	-5 980	-1 420	-100	-1 036	-100	0	-12 000
	DPH-out										-13 800		-13 800
	SUMA	0	-5 000	-5 000	-17 424	-2 760	-35 880	-8 520	-600	-6 216	-14 400	0	-95 800
+ projekt					300								300
+ podílové fin. investora		5 000	5 000	5 000							13 800	10 500	39 300
+ bankovní úvěr investora						2 070	48 300	930				2 700	54 000
+ bankovní úvěr zhotovitele													0
+ ostatní (DPH, půjčky, vklady)							2 904	460	5 980	1 420	100	1 136	12 000
Příjmy celkem		5 000	5 000	5 000	300	2 070	51 204	1 390	5 980	1 420	13 900	14 336	105 600
CASH FLOW		5 000	5 000	5 000	-12 124	-12 814	2 510	-4 620	760	-4 036	-4 536	9 800	

Jak je vidět z modelu cash flow (Obr. 4.5), investor do podílového financování vložil v prvním týdnu své vlastní prostředky ve výši 5 mil. Kč, které mu zhotovitel vrátil zpět ve formě půjčky. Tuto půjčku ve výši 5 mil. Kč znovu poslal zhotoviteli, jako své vlastní zdroje a zhotovitel poskytl novou půjčku. Tento koloběh se opakoval až do naplnění celé částky podílového financování. Z 15 mil. Kč bankou požadovaného vlastního financování tak po dohodě se zhotovitelem investorovi stačilo jen 5 mil. Kč. Půjčku vrací investor zhotoviteli po skončení projektu (10. - 12. měsíc) včetně úroku ve výši 5 % p. a. K takovému, pro

zhotovitele na první pohled nevýhodnému, financování docházelo z důvodu, že jak investor, tak zhotovitel měli na uskutečnění projektu zájem. Nedostatek cash flow zhotovitel pokrýval ze svých vlastních zdrojů resp. z bankovního úvěru na své straně – viz Obr. 4.6.

Obr. 4.6: Model cash flow

						START		KONEC					
		1.w	2.w	3.w	4.w	1. m	2. m	3.-4. m	5. m	6. m	7.-9. m	10.-12. m	SUMA
- nákup SP	PC				-12 600		-29 400						-42 000
	DPH				-2 520		-5 880						-8 400
- přípravné práce	PC				-1 920								-1 920
	DPH				-384								-384
- nákup konstrukcí	PC					-1 800		-1 800					-3 600
	DPH					-360		-360					-720
- nákup měničů	PC							-4 800					-4 800
	DPH							-960					-960
- trafostanice, rozvaděče, kabeláž	PC									-4 680			-4 680
	DPH									-936			-936
- práce	PC					-500	-500	-500	-500	-500	-500		-3 000
	DPH					-100	-100	-100	-100	-100	-100		-600
- ostatní výdaje	vratky		-5 000	-5 000			-5 000						-15 000
	DPH										-13 800		-13 800
Výdaje celkem	PC	0	-5 000	-5 000	-14 520	-2 300	-34 900	-7 100	-500	-5 180	-500	0	-75 000
	DPH-in	0	0	0	-2 904	-460	-5 980	-1 420	-100	-1 036	-100	0	-12 000
	DPH-out										-13 800		-13 800
	SUMA	0	-5 000	-5 000	-17 424	-2 760	-40 880	-8 520	-600	-6 216	-14 400	0	-100 800
+ projekt					300								300
+ podílové fin.investora		5 000	5 000	5 000							13 800	10 500	39 300
+ bankovní úvěr investora						2 070	48 300	930				2 700	54 000
+ bankovní úvěr zhotovitele					5 000								5 000
+ ostatní (DPH, půjčky, vklady)					9 000		2 904	460	5 980	1 420	100	1 136	21 000
Příjmy celkem		5 000	5 000	5 000	14 300	2 070	51 204	1 390	5 980	1 420	13 900	14 336	119 600
CASH FLOW		5 000	5 000	5 000	1 876	1 186	11 510	4 380	9 760	4 964	4 464	18 800	

Výsledný cash flow na konci projektu činí 18,8 mil. Kč včetně vlastních prostředků zhotovitele. Bez nich 9,8 mil. Kč, tedy o 500 tis. Kč více, než u předchozího způsobu financování, což je vliv úroku z půjčky (za předpokladu jejího řádného splacení investorem).

4.1.4 Zhodnocení

Při výstavbě fotovoltaické elektrárny v České republice nakupovala česká společnost - hlavní dodavatel - většinu materiálu a služeb od tuzemských subdodavatelů, což kladlo značné nároky na financování projektu z důvodu vysokých částek DPH na vstupu. Jak při financování z vlastních zdrojů investora, tak i při financování skrze bankovní úvěr na straně investora nestačily tyto zdroje na pokrytí DPH a zhotovitel musel záporné cash flow řešit ze svých vlastních zdrojů. Při financování z vlastních zdrojů investora bylo pro zhotovitele možné DPH na výstupu uplatnit až při závěrečné fakturaci, na konci projektu. Do té doby průběžné, zálohové financování probíhalo podle pravidel obsažených ve smlouvě o dílo - zpravidla 10 % při podpisu této smlouvy, 50 % po dodání materiálu, zbytek po dokončení a odevzdání díla, což k vyrovnanému financování nestačilo. Při financování skrze bankovní

úvěr na straně investora banky nebyly ochotny poskytovat své zdroje na financování DPH a financovaly jen cenu projektu bez daně. Situace pro českou společnost - hlavního dodavatele - byla často navíc komplikovaná nedostatkem vlastních zdrojů investora a z toho vyplývající potřebou půjčky.

4.2 Cash flow při financování výstavby FVE ve Slovenské republice

Při financování výstavby ve Slovenské republice uplatnila česká společnost své daňové identifikační číslo pro potřeby DPH na Slovensku (dále DIČ SK) získané již v předchozích letech kvůli povinnosti se registrovat k dani z titulu dodávky fotovoltaické elektrárny Univerzity Komenského v Bratislavě - neplátcí DPH na Slovensku. Na toto DIČ SK česká společnost nakupovala jak materiál, tak služby a také jej uplatnila při závěrečné fakturaci slovenskému zákazníkovi. Dále je uveden model financování s využitím DIČ SK a jeho vlivem na cash flow české společnosti při financování výstavby vlastními zdroji zákazníka a bankovním úvěrem.

4.2.1 Financování slovenským zákazníkem z jeho vlastních zdrojů

Tab. 4.4: Vstupní informace

Cena díla:	69 000 tis. Kč bez DPH, 82 800 tis. Kč včetně SK DPH 20 %
Náklady projektu:	60 000 tis. Kč bez DPH
Způsob financování:	10 % při podpisu SoD, 50 % po dodání materiálu na stavenišťe, 35 % po dokončení, 5 % zádržné, vyplacené po 3 měsících bezporuchového provozu

Model cash flow krom výše uvedeného zohledňuje následující skutečnosti:

- před započítáním výstavby byly provedeny a uhrazeny přípravné práce (výkopy, oplocení) a uhrazeno montážní pojištění na Slovensku. Práce byly fakturovány českými subdodavateli hlavnímu dodavateli - české společnosti - na jeho DIČ SK, tedy bez DPH,
- SP evropského původu byly pořízeny od českého dodavatele jako intrakomunitární dodání zboží české společnosti - hlavnímu dodavateli na jeho DIČ SK, tedy bez DPH.

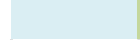
Český dodavatel požadoval zálohu ve výši 30 % při objednání, doplatek v okamžiku dodání,

- konstrukce byly pořízeny od českého dodavatele bez DPH, se zapojením faktoringové společnosti, která poskytla splatnost 120 dnů,
- měniče byly pořízeny od rakouského dodavatele bez DPH a uhrazeny s 30 denní splatností,
- trafostanice byla dodána od místního dodavatele s SK daní, splatnost 30 dnů,
- práce byla fakturována slovenským subdodavatelem postupně, včetně slovenské DPH,
- příjmy jsou tvořeny zálohami resp. doplatky investora, vkladem a vratkami DPH od slovenského finančního úřadu. Po skončení a předání díla (7. - 9. měsíc) investor hradí konečnou fakturu včetně 20 % DPH.

Obr. 4.7: Model cash flow

		START					KONEC			
		0. m	1. m	2. m	3.-4. m	5. m	6. m	7.-9. m	10.-12. m	SUMA
- nákup SP	PC	-12 600		-29 400						-42 000
	DPH	0		0						0
- přípravné práce	PC	-1 920								-1 920
	DPH	0								0
- nákup konstrukcí	PC		-360				-3 240			-3 600
	DPH		0				0			0
- nákup měničů	PC				-4 800					-4 800
	DPH				0					0
- trafostanice, rozvaděče, kabeláž	PC						-4 680			-4 680
	DPH						-936			-936
- práce	PC		-500	-500	-500	-500	-500	-500		-3 000
	DPH		-100	-100	-100	-100	-100	-100		-600
- ostatní výdaje	vratky							-10 000		-10 000
	DPH							-13 800		-13 800
Výdaje celkem	PC	-14 520	-860	-29 900	-5 300	-500	-8 420	-10 500	0	-70 000
	DPH-in	0	-100	-100	-100	-100	-1 036	-100	0	-1 536
	DPH-out							-13 800		-13 800
	SUMA	-14 520	-960	-30 000	-5 400	-600	-9 456	-24 400	0	-85 336
+ zálohy/platby investora		6 900		34 500				37 950	3 450	82 800
+ bankovní úvěr zhotovitele							10 000			10 000
+ ostatní (DPH, půjčky, vklady)		9 000		0	100	100	100	100	1 136	10 536
Příjmy celkem		15 900	0	34 500	100	100	10 100	38 050	4 586	103 336
CASH FLOW		1 380	420	4 920	-380	-880	-236	13 414	18 000	

Vysvětlivky / legenda:

- ... vlastní zdroje investora
- ... bankovní financování na straně zhotovitele
- ... vklad zhotovitele
- ... DPH na výstupu, vratky DPH od finančního úřadu

Jak je patrné z Obr. 4.7 z modelu cash flow, při použití vlastních zdrojů zhotovitele ve výši očekávaného zisku z projektu (9 mil. Kč) na začátku projektu a při stejných zálohách investora, jako tomu bylo u výstavby fotovoltaické elektrárny v ČR, je projekt vlivem téměř nulové DPH na vstupu mnohem lépe financovatelný. K podstatnému nedostatku cash flow dochází až v závěru projektu, kdy jsou splatné nakoupené konstrukce přes faktoring a trafostanice od místního dodavatele včetně slovenské DPH. Tento nedostatek je vyřešen jednoměsíčním překlenovacím úvěrem zhotovitele ve výši 10 mil. Kč. Česká společnost - hlavní dodavatel, tak nemusí téměř po celou dobu projektu čerpat své úvěrové zdroje a hradit z nich úroky.

Na konci dosahuje cash flow kladné hodnoty 18 mil. Kč, z toho 9 mil. Kč jsou vlastní vložené prostředky zhotovitele. Bez nich činí cash flow 9 mil. Kč, což odpovídá očekávanému zisku ve výši 15 %. S příjmem z projektové dokumentace počítat nelze - v zahraničí se neprováděl.

4.2.2 Financování slovenským zákazníkem z jeho bankovního úvěru

Tab. 4.5: Vstupní informace

Cena díla:	69 000 tis. Kč bez DPH, 82 800 tis. Kč včetně SK DPH 20 %
Náklady projektu:	60 000 tis. Kč bez DPH
Způsob financování:	22% podílové financování investorem, 78 % bankovním úvěrem, z toho 5 % zádržné, vyplacené až po 3 měsících bezporuchového provozu

Model cash flow na Obr. 4.8 proti předchozímu zobrazuje tyto odlišnosti:

- příjmy jsou tvořeny vkladem investora ve výši 22 % z hodnoty díla bez DPH (15 mil. Kč), bankovním úvěrem investora ve výši 78 % z hodnoty díla bez DPH (54 mil. Kč) uvolňovaným na základě postupné fakturace zhotovitele a vratkami DPH od slovenského finančního úřadu.

Obr. 4.8: Model cash flow

		START					KONEC			
		0. m	1. m	2. m	3.-4. m	5. m	6. m	7.-9. m	10.-12. m	SUMA
- nákup SP	PC	-12 600		-29 400						-42 000
	DPH	0		0						0
- přípravné práce	PC	-1 920								-1 920
	DPH	0								0
- nákup konstrukcí	PC		-360				-3 240			-3 600
	DPH		0				0			0
- nákup měničů	PC				-4 800					-4 800
	DPH				0					0
- trafostanice, rozvaděče, kabeláž	PC						-4 680			-4 680
	DPH						-936			-936
- práce	PC		-500	-500	-500	-500	-500	-500		-3 000
	DPH		-100	-100	-100	-100	-100	-100		-600
- ostatní výdaje	vrátky									0
	DPH							-13 800		-13 800
Výdaje celkem	PC	-14 520	-860	-29 900	-5 300	-500	-8 420	-500	0	-60 000
	DPH-in	0	-100	-100	-100	-100	-1 036	-100	0	-1 536
	DPH-out							-13 800		-13 800
	SUMA	-14 520	-960	-30 000	-5 400	-600	-9 456	-14 400	0	-75 336
+ zálohy/platby investora		15 000						13 800		28 800
+ bankovní úvěr investora				48 300	3 000				2 700	54 000
+ ostatní (DPH, půjčky, vklady)				0	100	100	100	100	1 136	1 536
Příjmy celkem		15 000	0	48 300	3 100	100	100	13 900	3 836	84 336
CASH FLOW		480	-480	17 820	15 520	15 020	5 664	5 164	9 000	

Vysvětlivky:

- ...vrátky DPH od finančního úřadu
- ...podílové financování investora
- ...bankovní financování na straně investora

Při využití bankovního financování na straně investora s běžným rozložením (22 % / 78 %) je projekt díky nízkému zatížení daní z přidané hodnoty pro zhotovitele financovatelný bez potřeby použití jeho zdrojů. Nevýznamný propad ve 2. měsíci výstavby je řešitelný použitím jiných zdrojů zhotovitele (vklad, pokladna, jiné měny, pozdržení výplat jiných závazků).

4.2.3 Zhodnocení

Při výstavbě fotovoltaické elektrárny na Slovensku využila česká společnost své již dříve přidělené SK DIČ, na které nakoupila většinu materiálu od českých dodavatelů bez DPH. Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, tento postup, praktikovaný z počátku výstavby a vyplývající z nejednoznačného přístupu slovenských úřadů, nebyl správný. Slovenský správce daně však zpětně restrikce neprováděl. Česká společnost se tak z hlediska cash flow ocitla ve velmi příznivé pozici. Nákupy měla o 20 % levnější a investor, známý již

z počátku výstavby, jí uhradil DPH na výstupu z konečné fakturace po dokončení a předání díla. Tato ideální situace už se při výstavbě v dalších zemích neopakovala.

4.3 Cash flow při financování výstavby FVE v Bulharsku

Výstavba fotovoltaické elektrárny probíhala v Bulharsku v době, kdy už bylo ekonomicky nevýhodné nakupovat hlavní prvek elektrárny - solární panely - od evropských dodavatelů a proto česká společnost učinila objednávku solárních panelů u čínského výrobce. Vzhledem k logistice dopravy zámořského zboží do přístavu na jihu Evropy a odtud do Bulharska nebylo možné využít proclení zboží do volného oběhu v České republice a panely byly procleny na hranicích do Bulharska. Při clení bylo nutné vypořádat celní dluh v podobě DPH ve výši 20 % z jejich hodnoty. Možnost uplatnit a dostat vrácené toto DPH na vstupu vyvolala potřebu registrace k DPH v Bulharsku, jejímž výsledkem bylo přidělení bulharského daňového identifikačního čísla (BG DIČ). Na toto BG DIČ česká společnost nakupovala materiál od bulharských i jiných evropských dodavatelů, uplatnila jej rovněž při závěrečné fakturaci bulharskému zákazníkovi.

Dále je uveden model financování s využitím BG DIČ a jeho vlivem na cash flow české společnosti při financování výstavby fotovoltaické elektrárny v Bulharsku. Na rozdíl od předchozích zemí nebylo možné až do dokončení výstavby využít zdrojů investora (vlastních nebo bankovních), protože ten v době výstavby ještě nebyl znám. Česká společnost proto založila v Bulharsku novou společnost, která plnila úlohu vlastníka budované elektrárny s tím, že až bude známý konečný investor, prodej elektrárny proběhne formou prodeje obchodního podílu české společnosti v bulharské firmě.

4.3.1 Financování výstavby FVE v Bulharsku ze zdrojů zhotovitele

Tab. 4.6: Vstupní informace

Cena díla:	69 000 tis. Kč bez DPH, 82 800 tis. Kč včetně BG DPH 20 %
Náklady projektu:	60 000 tis. Kč bez DPH
Způsob financování	100 % ze zdrojů zhotovitele

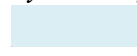

Model cash flow (viz Obr. 4.9) krom výše uvedeného zohledňuje následující skutečnosti:

- před započítáním přípravných prací byly objednány SP od čínského dodavatele, který požadoval 10 % uhradit na proforma fakturu předem a 90 % při převzetí B/L v přístavu. V tomtéž měsíci byl i vypořádán celní dluh, tj. uhrazeno DPH z dovezených solárních panelů rumunskému finančnímu úřadu,
- před započítáním výstavby byly provedeny a uhrazeny přípravné práce (výkopy, oplocení) a uhrazeno montážní pojištění v Bulharsku. Práce byly fakturovány bulharskými subdodavateli hlavnímu dodavateli - české společnosti - na jeho BG DIČ SK, tedy bez DPH a uhrazeny s 30 denní splatností,
- konstrukce byly pořízeny od českého dodavatele bez DPH se zapojením faktoringové společnosti, která poskytla splatnost 120 dnů,
- měniče byly pořízeny od rakouského dodavatele bez DPH a uhrazeny s 60ti denní splatností,
- trafostanice, rozvaděče i kabeláž byla dodána od místního dodavatele s BG daní, splatnost 60 dnů,
- práce byla vyfakturována českou firmou po skončení výstavby najednou a to na BG DIČ české společnosti, tedy bez DPH,
- příjmy jsou tvořeny bankovním úvěrem bulharské banky poskytnutým po dokončení výstavby bulharské společnosti založené českou společností - hlavním dodavatelem. Refinancování bylo poskytnuto ve výši 75 % hodnoty díla, zbylou část doplatil konečný investor formou koupě obchodního podílu v bulharské společnosti od české společnosti-hlavního dodavatele.

Obr. 4.9: Model cash flow

		START					KONEC				
		0. m	1. m	2. m	3.-4. m	5. m	6. m	7.-9. m	10.-12. m	SUMA	
- nákup SP	PC	-4 200		-37 800						-42 000	
	DPH	0		-7 560						-7 560	
- přípravné práce	PC		-1 920							-1 920	
	DPH		-384							-384	
- nákup konstrukcí	PC						-3 600			-3 600	
	DPH						0			0	
- nákup měničů	PC				-4 800					-4 800	
	DPH				0					0	
- trafostanice, rozvaděče, kabeláž	PC							-4 680		-4 680	
	DPH							-936		-936	
- práce	PC							-3 000		-3 000	
	DPH							0		0	
- ostatní výdaje	vratky									0	
	DPH							-13 800		-13 800	
Výdaje celkem	PC	-4 200	-1 920	-37 800	-4 800	0	-3 600	-7 680	0	-60 000	
	DPH-in	0	-384	-7 560	0	0	0	-936	0	-8 880	
	DPH-out							-13 800		-13 800	
	SUMA	-4 200	-2 304	-45 360	-4 800	0	-3 600	-22 416	0	-82 680	
+ zdroje zhotovitele - vlastní		9 000								9 000	
+ zdroje zhotovitele - bankovní										0	
+ refinancování BG bankou								51 750		51 750	
+ zdroje konečného investora									31 050	31 050	
+ ostatní (DPH, půjčky, vklady)							0	384	7 560	7 944	
Příjmy celkem		9 000	0	0	0	0	0	52 134	38 610	99 744	
CASH FLOW		4 800	2 496	-42 864	-47 664	-47 664	-51 264	-21 546	17 064		

Vysvětlivky:

- ... BG DPH na výstupu, vratky DPH od finančního úřadu
- ...refinancování BG bankou
- ...zdroje investora - příjem z prodeje obchodního podílu

Jak je patrné z modelu cash flow (Obr. 4.9), veškerou finanční zátěž až do skončení projektu na sobě nese zhotovitel. I při jeho počátečním vkladu vlastních zdrojů ve výši očekávaného zisku (9 mil. Kč) se cash flow propadá na hodnoty kolem minus 51 mil. Kč, z čehož DPH (úhrada celního dluhu a DPH z faktur za přípravné práce od místních firem) činí 8,8 mil. Kč. Toto DPH dostává česká firma od bulharského finančního úřadu vrácené se značným zpožděním, odpovídajícím místním zákonitostem. Přeplatek na DPH vrací místní správce daně žadateli až v případě, že v období bezprostředně následujících 3 měsíců od nároků na vrácení nemá žadatele žádnou daňovou povinnost. Projekt je takto bez pomoci bankovního krytí domácí bankou zhotovitele neufinancovatelný. Vzhledem k již dlouhodobým dobrým zkušenostem a důvěře česká banka poskytla zhotoviteli projektový úvěr do výše 75 % hodnoty projektu, jehož podmínkou uvolňování bylo:

- zajištění projektu směnkou avalovanou majitelem české společnosti - hlavního dodavatele,
- úvěrový příslib bulharské banky deklarující zájem na financování projektu po jeho ukončení,
- doložení nákladů, přímo souvisejících s projektem.

V souladu s podmínkami úvěrové smlouvy předkládal zhotovitel své bance nákupní faktury, která je v hodnotě bez DPH až do naplnění limitní výše proplácela dodavatelům. Po zapojení české banky vypadá cash flow následovně – viz Obr. 4.10.

Obr. 4.10 Model cash flow

		START								KONEC		
		0. m	1. m	2. m	3.-4. m	5. m	6. m	7.-9. m	10.-12. m	SUMA		
- nákup SP	PC	-4 200		-37 800							-42 000	
	DPH	0		-7 560							-7 560	
- přípravné práce	PC		-1 920								-1 920	
	DPH		-384								-384	
- nákup konstrukcí	PC						-3 600				-3 600	
	DPH						0				0	
- nákup měničů	PC				-4 800						-4 800	
	DPH				0						0	
- trafostanice, rozvaděče, kabeláž	PC							-4 680			-4 680	
	DPH							-936			-936	
- práce	PC							-3 000			-3 000	
	DPH							0			0	
- ostatní výdaje	vratky								-51 750		-51 750	
	DPH							-13 800			-13 800	
Výdaje celkem	PC	-4 200	-1 920	-37 800	-4 800	0	-3 600	-7 680	-51 750		-111 750	
	DPH-in	0	-384	-7 560	0	0	0	-936	0		-8 880	
	DPH-out							-13 800			-13 800	
	SUMA	-4 200	-2 304	-45 360	-4 800	0	-3 600	-22 416	-51 750		-134 430	
+ zdroje zhotovitele - vlastní		9 000									9 000	
+ zdroje zhotovitele - bankovní			1 920	42 000	4 800		3 030				51 750	
+ refinancování BG bankou								51 750			51 750	
+ zdroje konečného investora									31 050		31 050	
+ ostatní (DPH, půjčky, vklady)								384	7 560		7 944	
Příjmy celkem		9 000	1 920	42 000	4 800	0	3 030	52 134	38 610		151 494	
CASH FLOW		4 800	4 416	1 056	1 056	1 056	486	30 204	17 064			

Vysvětlivky / legenda:

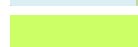
...refinancování BG bankou

...zdroje investora - příjem z prodeje obchodního podílu

...DPH na výstupu, vratky DPH od finančního úřadu

...poskytnutí a vrácení zdrojů bance zhotovitele

Česká banka poskytla z projektového úvěru celkem 51,7 mil. Kč (75 % hodnoty projektu), které jí zhotovitel vrátil po ukončení projektu ze zdrojů bulharské banky. Ta po zdárném dokončení a připojení fotovoltaické elektrárny do sítě poskytla slíbené refinancování bulharské společnosti, založené a vlastněné zhotovitelem. Následně, při zajištěném bankovním financování pak bylo možné nalézt investora, který zhotoviteli uhradil zbývající hodnotu projektu formou odkupu obchodního podílu a rovněž poskytl zdroje k úhradě BG DPH z výsledné fakturace zhotovitele. Cash flow po skončení projektu činí 17,064 mil. Kč, z čehož 9 mil. Kč jsou vlastní vložené zdroje zhotovitele, bez nich pak 8,064 mil. Kč. Do plánovaného cash flow projektu ve výši 9 mil. Kč chybí 936 tis. Kč (BG DPH na vstupu z nákupu trafostanice), které dostane zhotovitel vlivem 5 měsíčního posunu až v období, které model nepokrývá.

4.3.2 Zhodnocení

Optimalizace cash flow byla vzhledem k legislativním podmínkám panujícím v době výstavby v Bulharské republice velmi obtížná. Vláda často měnila svá prohlášení a záměry pro oblast obnovitelných zdrojů od velmi progresivních až po skeptické až restriktivní. To se promítlo i do neochoty investorů přistoupit k financování před započítáním výstavby nebo během ní. Teprve, když byl projekt dokončen, elektrárna získala všechna potřebná povolení k výrobě a také zhotovitel zajistil bankovní refinancování, byl investor ochoten projekt odkoupit a uhradit všechny dluhy včetně DPH z konečné fakturace zhotovitele (kterou následně nárokovala a dostala vrácenu od BG finančního úřadu BG společnost nyní už vlastněná investorem). Z hlediska české společnosti - hlavního dodavatele - a vzhledem k daňové legislativě v BG byly učiněny kroky zejména k eliminaci rizika nevrácení DPH ze solárních panelů, dovezených do Bulharska z Číny. Zajištěním si BG DIČ před začátkem výstavby bylo možné, v rámci běžné procedury daňového přiznání, nárokovat vrácení DPH z celního dluhu a bulharský správce daně toto DPH vrátil po 5 měsících. Bez BG DIČ by musela nastoupit zdlouhavá procedura žádosti o vrácení pomocí Směrnice 2006/112/ES (žádost podaná skrze finanční ředitelství v Bukurešti), kde odhadovaná doba vrácení je jeden rok a déle.

4.4 Cash flow při financování výstavby FVE v Rumunsku

Optimalizace cash flow při výstavbě v Rumunsku byla podobně jako v Bulharsku ztížena absencí konkrétního investora jak při začátku, tak i v průběhu projektu. Česká společnost proto využila již vyzkoušeného modelu a pro svou budovanou fotovoltaickou elektrárnu na území Rumunska založila novou RO společnost v této zemi, s 100% vlastněným podílem. Aby maximálně omezila negativní vliv DPH na cash flow, rozhodla se solární panely od čínského dodavatele přihlásit do volného oběhu v Evropské unii v České republice a do Rumunska je dodat již jako proclené. Tímto krokem česká společnost ušetřila značné prostředky. Na rozdíl od zemí jako je Bulharsko či Rumunsko, český zákon o DPH dává od roku 2004 při dovozu zboží ze zahraničí možnost uplatnit vedle povinnosti odvést daň i nárok na odpočet, čímž je vliv na cash flow nulový. Panely byly proto lodí dopraveny do Hamburku, odtud v celním režimu transit převezeny do ČR, procleny a přepraveny do Rumunska. Podobně i nákupy ostatních komponent byly provedeny tak, aby byl eliminován negativní vliv DPH u přijatých faktur, vyplývající z pozdní doby vrácení DPH rumunskými úřady.

Přípravné práce provedla slovenská firma, která dodala služby české společnosti na její rumunské DIČ, tedy bez DPH, konstrukce byly pořízeny formou trojstranného obchodu, kde prodávajícím byla španělská firma registrovaná k dani v členském státě, ze kterého bylo zboží přepraveno přímo do Rumunska, prostřední osobou jiná česká firma - osoba povinná k dani v české republice, kupujícím česká společnost s rumunským DIČ. Měníče byly pořízeny stejně jako v předchozích případech od rakouského dodavatele na rumunské DIČ, bez DPH, se splatností 90 dnů. Jedině dodávka trafostanice se neobešla bez místní DPH, protože byla dodána rumunskou firmou - plátcem daně. Po ukončení výstavby a připojení elektrárny do distribuční sítě bylo možné začít jednat s rumunskými finančními institucemi o refinancování. Výsledkem bylo nalezení banky, která poskytla RO společnosti refinancování na 70 % hodnoty díla bez DPH. Průběh cash flow zobrazuje následující model:

Stejně jako při výstavbě fotovoltaické elektrárny v Bulharsku, poskytla česká banka zhotoviteli projektový úvěr, který jí česká společnost vrátila ze zdrojů rumunské banky, refinancující projekt RO společnosti, založené zhotovitelem. Na rozdíl od Bulharska se však české společnosti nepodařilo nalézt konečného investora, který by uhradil zbývající hodnotu projektu. Situace byla o to složitější, že tím pádem nebyl ani nikdo, kdo by zhotoviteli uhradil jeho daňovou povinnost rumunskému finančnímu úřadu, vyplývající z odvodu DPH z konečné fakturace za dílo. Jak banka zhotovitele, tak banka rumunské společnosti nebyla

ochotná financovat dlužné DPH. Zhotovitel po skončení a předání díla vystavil na RO společnost konečnou fakturu včetně 24 % RO DPH, rumunská banka poskytla RO společnosti podle příslibu 70 % z hodnoty díla bez RO DPH, RO společnost provedla částečnou úhradu zhotoviteli, který tyto prostředky vrátil své financující bance v ČR.

Vzniklou situaci a z toho plynoucí propad v cash flow zobrazuje následující model – Obr. 4.11.

Obr. 4.11: Model cash flow

		START					KONEC			
		0. m	1. m	2. m	3.-4. m	5. m	6. m	7.-9. m	10.-12. m	SUMA
- nákup SP	PC	-4 200		-37 800						-42 000
	DPH	0		0						0
- přípravné práce	PC		-1 920							-1 920
	DPH		0							0
- nákup konstrukcí	PC						-3 600			-3 600
	DPH						0			0
- nákup měničů	PC				-4 800					-4 800
	DPH				0					0
- trafostanice, rozvaděče, kabeláž	PC							-4 680		-4 680
	DPH							-936		-936
- práce	PC							-3 000		-3 000
	DPH							0		0
- ostatní výdaje	vratky							-48 300		-48 300
	DPH							-16 560		-16 560
Výdaje celkem	PC	-4 200	-1 920	-37 800	-4 800	0	-3 600	-55 980	0	-108 300
	DPH-in	0	0	0	0	0	0	-936	0	-936
	DPH-out							-16 560		-16 560
	SUMA	-4 200	-1 920	-37 800	-4 800	0	-3 600	-73 476	0	-125 796
+ zdroje zhotovitele - vlastní		9 000								9 000
+ zdroje zhotovitele - bankovní			1 920	42 000	4 800		3 030			51 750
+ refinancování RO bankou								48 300		48 300
+ zdroje konečného investora									0	0
+ ostatní (DPH, půjčky, vklady)								0	0	0
Příjmy celkem		9 000	1 920	42 000	4 800	0	3 030	48 300	0	109 050
CASH FLOW		4 800	4 800	9 000	9 000	9 000	8 430	-16 746	-16 746	

Vysvětlivky / legenda:

- ...refinancování RO bankou
- ...DPH na výstupu
- ...poskytnutí a vrácení zdrojů bance zhotovitele

Jak je patrné z modelu, české společnosti chybí na konci projektu v cash flow 16,7 mil. Kč. Tato částka odpovídá RO DPH na výstupu z konečné fakturace za dokončenou a předanou elektrárnu. Česká společnost není schopna uhradit své závazky. Buď neodvede rumunskému správci daně dlužné DPH nebo nevrátí své bance v plné výši poskytnutý

projektový úvěr. Obojí řešení jsou špatná a pro další vývoj české společnosti - hlavního dodavatele - riziková. Jako možné řešení, vzhledem k již dostavěné a vyrábějící fotovoltaické elektrárně, se jeví půjčka, jištěná elektrárnou a splácená z výnosů elektrárny. Cash flow by pak vypadalo následovně – viz Obr 4.12.

Obr. 4.12: Model cash flow

		START					KONEC			
		0. m	1. m	2. m	3.-4. m	5. m	6. m	7.-9. m	10.-12. m	SUMA
- nákup SP	PC	-4 200		-37 800						-42 000
	DPH	0		0						0
- přípravné práce	PC		-1 920							-1 920
	DPH		0							0
- nákup konstrukcí	PC						-3 600			-3 600
	DPH						0			0
- nákup měničů	PC				-4 800					-4 800
	DPH				0					0
- trafostanice, rozvaděče, kabeláž	PC							-4 680		-4 680
	DPH							-936		-936
- práce	PC							-3 000		-3 000
	DPH							0		0
- ostatní výdaje	vratky							-31 554	-20 196	-51 750
	DPH							-16 560		-16 560
Výdaje celkem	PC	-4 200	-1 920	-37 800	-4 800	0	-3 600	-39 234	-20 196	-111 750
	DPH-in	0	0	0	0	0	0	-936	0	-936
	DPH-out							-16 560		-16 560
	SUMA	-4 200	-1 920	-37 800	-4 800	0	-3 600	-56 730	-20 196	-129 246
+ zdroje zhotovitele - vlastní		9 000								9 000
+ zdroje zhotovitele - bankovní			1 920	42 000	4 800		3 030			51 750
+ refinancování RO bankou								48 300		48 300
+ zdroje konečného investora										0
+ ostatní (DPH, půjčky, vklady)								0	20 000	20 000
Příjmy celkem		9 000	1 920	42 000	4 800	0	3 030	48 300	20 000	129 050
CASH FLOW		4 800	4 800	9 000	9 000	9 000	8 430	0	-196	

Po dokončení výstavby (7. až 9. měsíc) česká společnost uhradí přednostně svůj závazek rumunskému finančnímu úřadu. Po té zastaví svůj obchodní podíl v rumunské společnosti, mající v majetku již funkční a vyrábějící elektrárnu a na tuto zástavu se pokusí získat půjčku. Ze získaných zdrojů uhradí česká společnost v následujícím období (10. až 12. měsíc) zbytek svého závazku vůči české bance, aby neohrozila své renomé pro další spolupráci. Rumunská společnost, mající ve svém majetku elektrárnu, vyrovnává české společnosti zbytek svého dluhu (plynoucí z přijaté faktury za dílo včetně rumunské DPH) postupně, z příjmů za vyrobenou a prodanou elektřinu na rumunském trhu. Ze splátek pak hradí česká společnost obdrženou půjčku.

Zhodnocení

Jak je patrné z předchozích modelů, stát se dobrovolným plátcem v RO v podmínkách, kdy nebyl jistý finální investor, se ukázalo jako krajně nevhodné řešení, a to i přesto, že místní daňoví specialisté tento krok české společnosti doporučovali. V situaci, kdy logistika přepravy solárních panelů (hlavního a z hlediska DPH nejcitlivějšího prvku fotovoltaické elektrárny) umožňovala proclení a tím i uhrazení DPH v ČR bez negativních dopadů do cash flow, odpadl hlavní důvod k registraci z důvodu vyhnutí se enormně dlouhé čekací době vrácení DPH od místních úřadů tak, jak tomu bylo v Bulharsku. Registrace k DPH a tím získané RO DIČ sice na jedné straně umožnila české společnosti přijímat faktury od subdodavatelů z EU bez DPH a tím i vylepšit své cash flow, na straně druhé však vyvolala nutnost fakturace s RO DPH a její odvod v okamžiku vystavení konečné faktury za dokončené dílo, což se ukázalo jako vážný problém. Snahy české firmy o oddálení data uskutečnění zdanitelného plnění pomocí dodatků ke smlouvě o dílo nebo posun splatnosti daně na základě žádosti se ukázaly jako neprůchodné.

5 Závěr

Fotovoltaika jako jedna z možností získávání energie z čistých, obnovitelných zdrojů patří bezesporu k technologiím budoucnosti a její význam u nás i v celosvětovém měřítku poroste, a to i navzdory silné „atomové“ lobby. Její zavádění a prosazování v podmínkách České republiky nebylo jednoduché. Počáteční nezáměr ze strany podnikatelů vystřídala po schválení zákona č. 180 / 2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů) prudká, nekontrolovaná expanze, kde pokulhávající legislativní rámec způsobil vážné problémy a negativní dopady do státního rozpočtu. Vlady v průběhu let 2005 až 2012 reagovaly na vzniklou situaci stylem „ode zdi, ke zdi“. Prvotní dobré, až nepřiměřeně výhodné, podmínky pro podnikání v tomto odvětví vystřídaly zpětné restriktce a negativní mediální kampaň. Ani jedno ani druhé není prospěšné. Nepřiměřené výhody pro podnikatele způsobují zdražování elektrické energie pro konečné spotřebitele, negativní mediální kampaň nepostihuje problematiku v celé šíři a bezděky tak napomáhá ještě větším škodám v podobě podpory dobudování nových bloků elektráren jaderných. Tyto krom toho, že jsou velmi drahé a vzhledem k přebytku elektrické energie v EU i nepotřebné, znamenají nevratný a nebezpečný dopad do životního prostředí pro mnoho dalších generací.

Od roku 2012 byla podpora výroby elektrické energie z fotovoltaických elektráren v ČR postupně utlumována, od roku 2014 je zcela nulová. Firmy působící v tomto segmentu podnikání tak byly nuceny přesunovat své aktivity do jiných zemí, kde byly podmínky výhodnější. Jednalo se o země východní - Slovensko, Bulharsko, Rumunsko, Srbsko, Ukrajina apod.. Tak jako v ČR, i v těchto zemích nebyly zpočátku zákonné podmínky jednoznačně nastaveny, což vyvolalo nutnost zjišťování legislativního rámce pro výstavbu přímo na místě, u místních daňově-právních kanceláří. Zejména z pohledu DPH bylo nutné nastavit systém výstavby tak, aby na jedné straně co nejméně zatěžoval cash flow budující společnosti a na straně druhé ji co nejvíce ochránil před případnými riziky sankcí a penalizací ze strany místních úřadů.

Místní, specializované daňově právní kanceláře po zhodnocení všech rizik a s přihlédnutím k nejednoznačnosti v nazírání úřadů na výstavbu fotovoltaických elektráren většinou doporučovaly zřízení si dobrovolné registrace k DPH a tím získání statutu místního daňového subjektu - osoby povinné k dani. V některých zemích se toto řešení osvědčilo, v některých naopak ne. Na Slovensku umožnilo vlastnictví SK DIČ českému zhotoviteli nakupovat komponenty nutné k výstavbě fotovoltaické elektrárny bez DPH, a to i přesto, že

ke konci výstavby vydalo Slovenské finanční ředitelství směrnici, která tento postup znemožňovala. Zatímco v ČR bylo cash flow enormně zatíženo 20 % DPH na vstupu a o výstavbu usilovaly často i subjekty nemající dostatečný kapitál k výstavbě, na Slovensku byla situace pro českého zhotovitele příznivější. Nulové DPH na vstupu ve spojení s bonitními investory na SK a ochotou slovenských bankovních domů financovat výstavbu a provoz fotovoltaických elektráren to vytvořily z hlediska cash flow ideální podmínky k podnikání. V Bulharské republice měla česká společnost dobrovolnou registraci k DPH především z důvodů rizika pozdního vrácení DPH z celního dluhu, z dovezených solárních panelů od čínského dodavatele. Vzhledem k logistice přepravy bylo nutné panely přihlásit do volného oběhu v EU v Bulharsku, což vyvolalo potřebu úhrady DPH přímo na hranici. Registrace k místní DPH dávala české společnosti naději co nejrychlejšího získání tohoto nemalého výdaje zpět. Očekávání, jak se později ukázalo, byla přehnaně optimistická a k vrácení došlo až po 5ti měsících. Stejně tak i místní banky nebyly, vzhledem k měnící se legislativě pro oblast fotovoltaiky, ochotné přistoupit k financování dříve, než bude projekt hotový a plně funkční. Přesto česká společnost díky pomoci své domácí banky našla způsob, jak projekt dokončit a našla rovněž konečného investora, který uhradil DPH na výstupu z konečné faktury bulharskému finančnímu úřadu. Registrace k BG DPH tak byla z hlediska cash flow této společnosti přínosná. Zcela jiná situace nastala však v Rumunsku. Vzhledem k negativní kampani, provázející vzestup fotovoltaiky v ČR, přelévající se i do dalších zemí, byly podmínky během výstavby pro českého zhotovitele stále horší. Ještě dříve, než se podařilo české společnosti projekt dokončit, rumunská vláda prudce zhoršila podmínky výkupu energie z fotovoltaických elektráren, což vedlo ke klesajícímu zájmu ze strany bank a konečných investorů. Přestože se české společnosti podařilo z hlediska cash flow téměř eliminovat negativní vliv DPH na vstupu, vliv absence konečného investora a tím i osoby schopné uhradit DPH na výstupu ze závěrečné fakturace, byl pro výsledné cash flow společnosti velmi negativní a společnost musela tuto situaci řešit půjčkou. Dobrovolná registrace k DPH, doporučená místními specialisty na daňovou problematiku, se v této situaci stala kontraproduktivní. Pro českou společnost by bylo výhodnější tuto registraci nemít, elektrárnu dodat podle směrnice 2006 /112 ES jako dodání zboží spojené s instalací a montáží a závěrečné DPH se tak vyhnout. Uvedené případy ukazují složitost a komplexnost problému, kdy i dobře míněné záměry mohou být zmařeny vlivem neočekávaných, obtížně předvídaných událostí. Jak již ale bylo zmíněno na začátku této práce, fotovoltaika byla oborem zcela novým a neznámým, jehož provozování na jedné straně vedlo k velkým ziskům na straně druhé k velkým rizikům. Bez rizika by však podnikání nebylo podnikáním.

Seznam použité literatury

a) Odborné knihy

DENIS, Cécile, Thomas HEMMELGARN a Brian SLOAN, eds. *Taxation Trends in the European Union. 2014 Edition*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014. 314 s. ISBN 978-92-79-35672-8.

NERUDOVÁ, Danuše. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 320 s. ISBN 978-80-7357-695-0.

RYLOVÁ, Zuzana. *Mezinárodní dvojí zdanění 2012*. 4. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 487 s. ISBN 978-80-7263-724-9.

b) Elektronické dokumenty a ostatní

Directive 2009/28/EC of 23 April 2009, on the promotion of the use of energy from renewable sources and amending and subsequently repealing Directives 2001/77/EC and 2003/30/EC. Dostupný z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32009L0028>.

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Národní akční plán České republiky pro energii z obnovitelných zdrojů* [online]. Ministerstvo průmyslu a obchodu [11. 10. 2010]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument79564.html>.

Smlouva ze dne 9. dubna 1998 mezi Českou republikou a Bulharskou republikou o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku. Dostupná z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/dvoji-zdaneni/prehled-platnych-smluv/2013/prehled-platnych-smluv-ceske-republiky-o-10203>.

Zákon č. 63 ze dne 4. srpna 2006, Закон за данък върху добавената стойност (Value Added Tax Act). Dostupný z: <http://www.minfin.bg/en/page/174>.

Zákon č. 137 ze dne 21. dubna 2010, kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1998, částka 51, s. 1842-1872. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?o=5&t=968>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 165 ze dne 31. ledna 2012, o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1998, částka 59, s. 2482-2513. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=165&r=2012>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 180 ze dne 31. března 2005 o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1998, částka 66, s. 3726-3732. Dostupný také z: http://www.czrea.org/files/pdf/zakony/Zakon_o_OZE.pdf. ISSN 1211-1244.

Seznam zkratk

BG	Bulharská republika
DIČ	daňové identifikační číslo
DPH	daň z přidané hodnoty
ERÚ	Energetický regulační úřad
FVE	fotovoltaická elektrárna
OZE	obnovitelné zdroje energie
PC	pořizovací cena
RO	Rumunská republika
SK	Slovenská republika
SKP	standardní klasifikace produkce
SoD	smlouva o dílo
SP	solární panel
VAT	value added tax
VATA	value added tax act

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne .....7.7.2015.....

.....
Jméno a příjmení studenta